

Hegymenet

Kamarás Klára

Kamarás Klára

Hegymenet

Kamarás Klára

Hegymenet

gyalogszerrel botorkálva
a parnasszusi úton

HETED HÉTHATÁR

2017.

Kamarás Klára
Hegymenet
gyalogszerrel botorkálva
a parnasszusi úton

Új és válogatott versek
Elbeszélések

Képek

Címlapfotó: Bokros Szilárd
Reprodukciók: Kamarás Klára
oldalzáró klipek: webről

ISBN 978-615-80040-4-6

Hetedhétthár Kiadó
Felelős kiadó: L. Csépanyi Katalin
Nyomdai munkálatok: B-Group Kft., Pellérd
Felelős vezető: Borbély Zsolt

Ki lehet költő?

„...akit a sors keze kiválasztott”

Ó, én tudom,
mindenki írhat verset,
bárkiben támadhat egy gondolat,
dalolhat egy világraszóló dalt is,
mint az a részeg francia,*
kinek dala betölti a világot...
de egy strófától nem lesz senki költő,
s egy kurjantástól még nem énekes.

... és aki ír, s betűt betűre halmoz,
és kazalszámra ontja verseit?
A kis szemétnél a nagy bűzősebb!

Minden hiába! Mégis
Csontváry írta jól!**
Nem számít szándék, vágy és gondolat,
majd dönt a Sors, csak tedd, amit lehet még,
magadban higgy, hiszen mást nem tehetsz!

*Rouget de Lisle: Marseillaise

** Csontváry: „Zseni lehet, aki soron van, akit a sors keze kiválasztott”

Egy visszatérő álom

Mostanában gyakran azt álmodom,
hogy fölfelé megyek.
Romos lépcsőkön és törött létrákon
mászom, egyre csak mászom fölfelé,
és visszacsúszom mindig... újra...
Kitartóan, de egyre nehezebben
mindig csak újra... újra fölfelé...

Néha fölérek: föl a csúcsra.
Körülnézek és mindenütt romok,
ledőlt falak és szürke sivatag,
összezárult vagy beszűkült utak.
Ott fenn sincs más,
csak az, mi odalenn.

Fölébredek.
Fel kéne adni végre...
Fel kéne adni?
Nem lehet!

Találkozás a Mesterrel

Ma éjszaka leült mellém a Mester,
s kérdőre vont, talán egy cseppnyi gúnnal:
– Mondd, mit képzelsz magadról, most ki vagy?
Én nem töprengtem, rögtön válaszoltam:
– Én... én vagyok! Hiszen ez így igaz!
– És ki az „én”?
Erre csak késve szóltam.
Fejem lehajtva mondtam:
– Nem tudom.
– Azt tudod-e, ki voltál újszülöttként?
Megszégyenülten súgtam:
– Nem tudom.
Két zárt tenyerét tartotta elém s szólt:
– Mondd, mi van benne!
– Én ezt sem tudom.
– Egyikben új dió, másikban egy kavics,
vagy cseppnyi gyémánt,
de csiszolatlan, nemrégem találtam.
Ennyi elég, hogy felismerd magad!
– Most már tudom. Az vagyok, aki voltam.
Gyémánt, kavics? Dió? Kár töprengeni rajta,
mi bennem volt, csak annyit adhatok,
de hogy kibontsam, fényét, vagy egészét,
egy Mester kellett.
A műved vagyok.

Akár a pók...

Verselgetek, és mit se számít,
rám tűz-e címkét majd egy hivatal.
Versem nem áru. Ünnepi ajándék.
Dobd el, ha nem kell. Engem nem zavar.

Nem szavalok a szerelemről,
és nem festem eléd megtört szívem,
magyarságom sem cifrázom naponta,
de őrzöm magyar nyelvem és hitem.

Költő vagyok? Szövöm a sort a sorra,
akár a pók, mely egy sötét sarokba
vonulva is szó, mintha dolga lenne.

Így vagyok én is, csak mert így születtem,
a Parnasszuson helyet nem kerestem.
Egy kavicsot tehetsz a sírhelyemre...

Sikert akarsz?

Festesz vagy írsz, magadat építed,
mit másoknak adsz, az is mind tied.
Többet ne várj, ha megáldott az ég
tehetséggel! – az többre nem elég.

Nézz csak körül, lásd hányan égtek el
koldusként szinte, mert nem érdemel
a művész többet, mást, mint önmagát,
s az alkotás örömét, bánatát.

Sikert akarsz? Nos, arra az kevés,
amit szüléd adott. A feltevést
az élet igazolta réges-régen,

hogy művészember jól megéljen,
és műve legyen elismert, örök,
kell még hozzá két jó kemény könnyök!

Egy tanár ars poétikája

Mért vársz tőlem szép szavakat,
cizellált és újdonság fordulatot?
Versemhez nincs csodaműzsa!
Ő csak vájt fülűeknek bűg
lila felhőkből ködös alkonyi szót.

Megmaradt bennem a régmúlt.
Naiv szavaim százszor, ezerszer
szerepeltek már, s garmada versnek
voltak ékkövei.

Semmi se új itt. Én magam is
régigéken nőttem fel s töpörödtem
újra gyerekké.

Másra se vágyom, mint a katedrán:
Mindenki értse meg szavamat,
mindenki azt, s csakis azt,
amiről szólni akartam.

Látod?

Kaskötő Istvának

Látod a kis patakot?
Mily csobogón bukik át
mindegyik új akadályon,
útjában magához ölelve
ezernyi gyenge kis ér locsogását!
Lám, a lapályra leérve néha megárad,
s rombolva rohanna szilaj hullámaival,
mégis lomha folyamként ér el a célig.

Így vagyok én is.
Míntha ma lenne, mikor
verseim ritmusa, ríme dalolt
életünk szép tavaszáról...
Mára megalszik számban a szó,
el kell hagynom a cifra virágot!
Nincs mi köszöntsön más, mint
messzi barátod csendes szívdobogása.

Borongósan

Olyan sötét, borús az én világom,
hol gondolat csak zárt körben forog.
Már minden új versem búsán borong,
mert az idő lejártát egyre várom.

Kinn Nap ragyog, s tán vígak még a kertek,
kereshetnék még szép emlékeket,
de minden múlt kép fázósan remeg,
köztük csak beteg rímek hevernek.

Hiába már az ének! Én ne tudnám?
Egy csepp vagyok, s az élet nagy folyó,
mely elnyel mindent, ami rossz, s mi jó.
Írányt vesztettem rég a vágyak útján.

Versválogatás

Esténként verset olvasok,
asszonyok írták, lányok.
Könnyekkel áztatott sorok.
Mintha mást nem tudnátok!

- *Mondd merre jársz, szép kedvesem?*
- *Jaj, meghalok utánad...*
Szúrágta fából van szívem,
mégis meghat e bánat.

Az öröm verse olyan kevés,
szavait nem találom...
A boldogság csak tévedés,
szétfoszlik, mint egy álom?

- *Szerettem... megcsalt... elhagyott,*
pedig, hogy' bíztam benne!
Ha nem sírnának asszonyok,
talán felhő se lenne...

Kezdő költők óvodája

Óvodásnak lenni keserű valóság,
csak firkálni tudok, meg is esz a kórság.
Jön az óvó bácsi, mikor rossz a napja,
az én szép firkámat a fejemhez csapja.

Felcsap *kritikusnak!* Ez talán csúnya szó?
Ilyen egy óvodás szájára nem való?
Aki meg csúnyát mond, az lesz majd a jussa,
szégyenszemre, egyből elbújhat a sutba.

Óvodásnak lenni, csak akkor kényelmes,
ha a gyerek csöndes, s mindig engedelmes.
Firkálgat, ha szabad, ha nem: megül szépen,
fő, hogy szemlesütve, áhítattal nézzen.

Óvodásnak lenni játék, csigabiga,
hintalóra ülhet, ha nincs semmi hiba.
Várat építhetünk kinn a homokdombra...
Óvó bácsi szerint a mi várunk ronda.

Aki ilyet állít, annak lelkén szárad,
ha az óvodánkban nem lesznek majd várak.
Láttam én, hogy szebbet ő se tud csinálni.
Megnézheted te is, apu, anyu, bárki.

Óvodásnak lenni, mégis öröm, hiszen,
ha megnövök, lehet, hogy még sokra viszem.
Kritikus lehetek, ha nem ma, de holnap,
s én dirigálok majd az óvó bácsiknak!

Csak írj!

Ó, a tavasznak ezer arca van,
neked is jut, most írd le boldogan!
Csak ne habozz, itt írhatasz végre, hát
ha varázsvessződ van, csinálj csodát!

Csak írj! Ne sajnálj tollat, sem papírt,
a számítógép is sokat kibír.
Attól ne tarts, hogy nem leszel nyerő:
a weben még előtted a jövő.

Ha írsz, ne nézd számodra mi karát!
Minél nagyobb a leírt marhaság,
annál nagyobb lesz az ováció:
Új hang! Új szín! Végre valami jó!

Kinek szavából tényleg értenek,
nevezd üresnek, nem költőinek!
Így a menetben legelöl haladsz,
s végül a csúcson egyedül maradsz.

Ha így teszel, oly magasan leszel,
kik leköpnének, már nem érnek el.

Magánúton a Magán-Parnasszusra

A Parnasszuson nem kaptál helyet?
Találsz zsebedben némi szemetet.
Borítsd ki bátran, abból domb lehet.
Magánvilágodból építs hegyet!

Jé! Pocoktúrás, vagy majd' akkora...
(A nagyítót ne hagyd el soha!)
Állj fel a dombra, s kiálts: Fenn vagyok!
Boruljatok elém kicsik s nagyok!

Költőcske szól

Hol vagytok múzsák?
Már három sort leírtam.
Babért fejemre!

Egy kritikus emlékkönyvébe

Célod, barátom, nemár az legyen,
hogy büszkén ülhess egy magas hegyen!
Mondd, boldog ingyen senki nem lehet?
Az ember mindig, mindenért fizet,
de más a vers, az épít és tanít.
Költőt, ha írhat, már az boldogít!

Első dolog: ha látsz itt verseket,
A szabályokat elő sose vedd!
Ne kvótát láss, vagy rím hűjára less,
a szívet halld, s a ritmusát keresd!
Szeresd, kik itt kínlódnak semmiért:
ne sajnáld tőlük az ingyen babért!

Az oroszlán farka

Rémálom

Jaj, azt álmodtam tegnap este,
hogy egy oroszlán szörnyű teste,
éppen az ajtón jött be, láttam,
és én a farkát megcibáltam.

Arra gondoltam, hogy ajándék,
bársonyból varrt, hatalmas játék,
de felbődült a sárga beste,
mintha azonnal nekem esne.

Az ember ettől úgy megretten...
de szerencsére felébredtem.
Már álmomat is szánom-bánom:
más farkát többé nem cibálom!

Még meddig?

Fejemben mintha máig is
egy kis kamasz vihogna:
talán nyolcvanas önmagán,
no meg a zsíros bőrruhán,
mit felszedett, míg szaporán
fogyott el életútja...

Ne mozdulj! – biztatom magam –
mert elszáll az igézet,
s többé nevetni nem tudok,
mikor tükörbe nézek!

Paradicsomi történet

A kígyó pont az almafára vágyott,
hogy a magasból lássa a világot,
de Évát látva új ötlete támadt.

- Jobb tréfa lesz ez! Tovább minek mászzak?

Figyelj leányom, itt e bűvös alma,
egyél, s Urunknak nem lesz már hatalma
fölötted, sem szegény Ádám fölött.
Angyal leszel az angyalok között!

A nő az almát rögtön elfogadta,
de nem vágyott az angyalfeladatra,
inkább a Földön nézett volna szét.

- Én éhgyomorra almát még nem ettem,
pár falat után ez lesz majd desszertem...
... és leharapta a kígyó fejét.

Ez is csak játék

Ez is csak játék. Álmaimban
várom a döntő gólt. Igen.
Egy röpke vers, akár a labda,
megdobogtatja még szívem.

Lihegve hajtok, mint a többi
amatőr, hátha felfedez
versemben bárki egy Petőfit,
s rám dob talán egy profi mezt...

Nincs idő lesni percet, órát,
hajtani kell, mert így való.
A végső sípszó már közel van,
s kiálthatom, hogy... pfuj, bíró!

Befordultam a menzára

Petőfi a XXI. században

Átmentem az étkezdébe,
Megnézni, mi lesz ebédre,
De a füst már elárulta,
Odaégett a káposzta.

Odaégett, oda biza'!
Nem is mennék enni oda,
De mit tegyek, ha megláttam,
Hogy ott benn egy bögyös lány van.

Úgy betüzelt, hogy az csuda!
Így égett le a káposzta.
Ha megégett, én is égtem,
De engem nem érhet szégyen...

Rendelek én egyéb kaját:
Kilenc tojásból rántottát!
Nem hagyott az cserben soha.
Gyere babám, aztán nosza!

Öregapám

*Anyám tyúkjáról nem írhatok,
mert az manapság a hűtőben van.*

Üsse kavics! Öregapám,
Itt gubbaszt benn nyár derekán?
Mi érte? Tán fáj a lába,
Azért búvik a szobába?

Máskor kedve kerekedik:
Szomszédol, meg perlekedik,
Duhajkodni akad kedve,
Míg nem verik egyszer fejbe.

Dehogy verik! Nem is merik.
Mint a papot, úgy tisztelik.
Poharába óbor csurran,
Megyéspüspök sem él jobban.

Ezért aztán öregapám,
Jobb lesz, hogyha fülel reám!
Kocsma felé sose járjon,
S főleg: ne politizáljon!

Vigasztaló

A Parnasszus téged be nem fogad?
Összekaparhatsz homokot, követ,
(Minden ügyes pocok úr túr ilyen)
Felállhatsz rá. Ott dicsőítsd magad!

Pálcát törjek?

Tudom az élet nem örök,
de pálcát azért nem török
fejem fölött.

Majd eljön, minek jönni kell!
Mit bánhatnék? Nem érdekel.
Ha eltörött
a mécses, mely a lángot adta,
már nem vágyom új feladatra.

Könnyek között nem búcsúzom.
Holnap már neved sem tudom.

Csillagfényben

A csillagok, a holdfény ragyogása
bevillan hozzám. Erről álmodom.
Hajnal felé madárdal ébreszt lágyan...
Mondd, erről írjam én is új dalom?

Cifrázhatnám a versem szép szavakkal,
a csipke éke mindent eltakar,
az illatfelhők lenge, szűzi bája
mögött az élet bűze kit zavar?

Szikár soraim tán nem tetszetősen
kopognak bezárt ajtón, ablakon.
Nem hazudhatok szép, de fals igéket,
csak amit látok, azt dalolhatom...

Nekem is szép...

Nekem is szép a bíbor színű alkony,
S a hajnal lágy narancsa, mint ragyog,
Fák árnyékának délutáni rajzán
Látom, szerelemes pár hogy' andalog...
Mégis hagyom a szívderítő képet,
Hadd írja meg más, mást is felderít.
Ős képsorokra, új rímet keresni,
Csak mert sok olvasót ez andalít?
Kevés időm van már, cukorral, mézzel
Nem fedhetem a valós életet.
Világunk piszkát mázzal eltakarni,
A bűzt harmattal mosni nem lehet.

Sekély vízen

Sekély vízen ezernyi gondolat
cikázott, mint a repülő halak,
a csobbanás sziporkázó remény:
Ez voltam... ez lehettem volna én.

Az állóvíz, mely nem jut semmire,
olyan, mint ki nem mondott szent ige,
s végtére posvány, erjedő mocsár
lehet, mely végső pusztulásra vár.

Kit innen más vidékre hajt a vágy,
Ne kárhoztasd ezért, engedd tovább!

Leszámolás

Piruljatok szűz angyalok
s víg ördögök röhögjete!
Kitártam ajtót, ablakot,
hadd hűtsenek fagyos szelek.

Elmondtam minden álmomat.
Ledobtam minden unt ruhát.
Itt állok pőrén és tudom,
hogy semmi nem vár odaát.

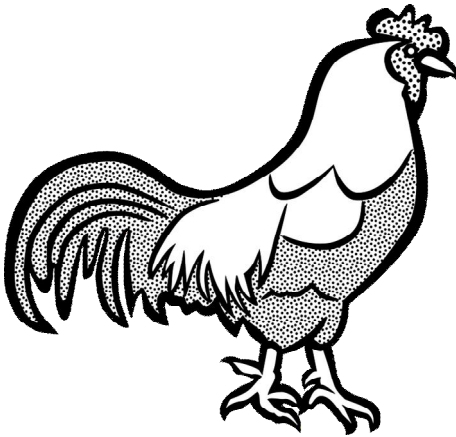
Ki verset ír ne legyen lomha.
Ontsa a verset dús halomba:
Kaphat babért csipetnyi ággal.

Maga az élet kész röhej!
Itt nem akad számomra hely,
hát leszámoltam a világgal.

Kezdet és vég

Talán jó volt az indulás,
akár héjában egy tojás,
a lehetőség benne volt...
s ha nincsen rajta semmi folt,
felnőve szépen kukorít,
vagy egy szép tányéron lapít...

Nem mindegy ám az, hogy tükör,
világkakasa, jelzőtábla,
vagy tükörtojás lett, aki
költőnek született világra.

Defektesen

Hiába káromlás, fohász...
csak didergek, mint vén makk ász,
mely melengeti két kezét
a pakliban. Passzív e lét.

Ki verseknek él, mind bolond,
számára nem terem porond.
Inkább söpörjön dús vihar
mely lelket, lombot felkavar.

Ha tűr, azt mondják rá, fakír,
a verse hulladék papír,
vízben szemét, poshadt hínár,
belepheti az ősmocsár.

Kiszáradt kútba hullt hitem,
keresztem hátamon viszem.
Az üdvösséghez épp elég,
ha defektes az agykerék.

A tanulság

Mintha kihalt utcán sietne végig
az életem. Ázott cipőm kopog.
Segítség nincs. Előttem már csukódnak
a másoknak tárt kapuk, ablakok.

Ha verseim olvassák, térdre esve
köszönjem meg az erre szánt időt?
Babért kerestem? Csalán jut helyette,
az árok szélén már elég kinőtt.

Költő hazudj s tiéd a hír, a fény!
Légy délibáb, megtestesült remény!
Fesd a világot rózsaszín igékkal,
a jövőt a szivárvány hét színével,
és mosolyogj! Itt sírni nem lehet.
Fejed fölött nincs múzsa, csalogány sincs,
csak egy veréb, mely leszarja fejed.

Egy kis csokor ebédidőben

5-7-5

Kétség

Narancsligetben
csücsülnék egy fa alatt.
Hiába várlak?

Boldogan

Boldogan innék
egy nagy pohár habzó sört.
Főleg, ha hideg!

Villám

Lecsap a villám
erre a sült csülökre,
kettőnknek elég!

Ömlesztve

5-7-5

Madárének

Fognak a magvak
a madáretetőben.
Lesz-e még tavasz?

Hívogató

Hullik a zápor,
én meg remegek, fázom...
Bújj ide hozzám!

Próba

Hozd a gitárod!
Írtam egy dalszöveget.
Próbáljunk együtt!

Költői dilemma

Múlnak az évek...
Halkul lassan az ének.
Üres a zsebem.

Láthatatlan

Hova tűntek el
a haladó szellemek?
Láthatatlanok.

Vége

Végállomáson
le kell szállni kedvesem!
Érzékeny búcsú.

Hétköznapi vers

Elfogynak lassan a barátok,
gyakran üres a postaláda.
Ha megtelik? Már csak reklámok
hirdetnek régit, újat. Épp ma
láttam sok divatos cipőt,
mi tündérré teszi a nőt,
ha magas sarkán tipeg szépen,
akárcsak én, valaha régen...

Mit kezdjek most vele? Csak nézzem?
Ha akadna is némi pénzem,
orvosra kell, meg patikára.
Mindennek megvan már az ára.
Különben is, van itt egyéb ok:
évek óta papucsot hordok...

Végkiárusítás

A fiatalság álarcát ledobtam.
Az élet piszkos hentesüzletében
kampókon lógnak legszebb álmaim
csontok, szalonnák, nyers szavak között.

Csak tessék, tessék, ez végeladás már!
Friss húst kerestek, szende álmokat,
öreg tyúkok és vén marhák helyére,
és szerelemről rózsaszínű verset?

Feledjük hát a mocskot és keservet,
és emberek, ti csak nevesetek
a milliányi megtépett bajazzón!
Ó nézzetek tükörbe! Nézzetek!
Magatokat nézzétek és ne engem!

Micsoda játék...
Most lehet nevetni!

Öreg költő

Papír előttem, egy halom.
Írhatnék verset. Rágalom,
hogy minden fecni dalt kíván.
Valamikor így volt... Talán.

Most minden sor száraz, szikár,
fáradt az agy, hiába vár
új dallamot egy vén szamár,
csak í meg á ! Elszállt a nyár.

Aztán egy kába gondolat
csattan fel. Induló vonat
zakatol így. Kattog, remeg...
Ezernyi szál, de egy köteg.

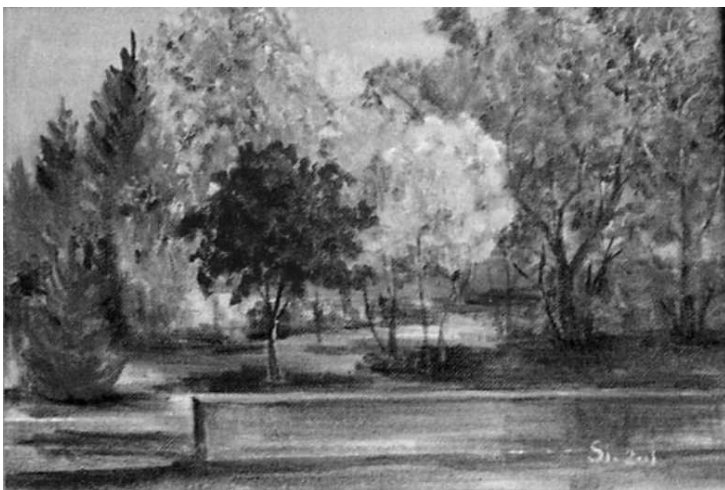
Szikrák az égen... Csillagok.
Parázsló, fényes verssorok,
de már leírni nem tudom...
nem tűz ez, csak füst és korom...

Tanács

Kinek a Parnasszuson nincs helye,
de kavicsokkal tele a zsebe,
rakja kupacba! – Nézd csak, szinte hegy!
Pocoktúrásnál már alig kisebb...

Állj rá, s kiáltsad: Hol vagytok nagyok?
Utánam mind! Én már költő vagyok!

Kamarás Klára
Letenyei fák
olaj

Mi lesz velem...

Dr. Rajnics Péternek

Mi lesz velem? Mi lenne!
Ami hangyával, őzzel,
utak mentén bogánccsal.
Hervadok vad pipacccsal,
és elmegyek a nyárral,
vagy búcsúzom az ősszel
elszálló fecskepárral.

A tél már nem marasztal.
Hullott levél, az árva,
fehér paplanra vágyik
s a föld ravatalára.

Kaposvár, 2016.

Őszi ködök idején

Kaskötő István

Szeptember örömét, október aranyát
ki őrzi meg nékem?
Hiszen odakinn már novemberi ködök
suttognak az éjben.

Rideg fátylat dobnak füvekre, virágra,
sziszegő fagy oson
végig a városon, félelem remeg át
a fákon, falakon...

Altatódal lesz- e, vagy halálos álom,
és nem ébredés?
De jó lenne, ha a tavasz ölelését
mindenki megérné!

Öreg barátom

Nekem azt mondta egyszer kérkedőn,
hogy ateista. Én nem hittem el.
Az ember néha bólínt,
de nem mindig felel.

Mikor verseit olvasom, úgy tűnik,
közelebb van az éghez, mint azok,
akik hol itt, hol ott a mellüket verik,
de mindig más oltár előtt
koccannak térdeik.

Ő nem ilyen. Régóta ismerem.
Egyenes ember, azért kedvelem.
Remélem, ha eljön az én időm,
oda vet majd a nagy mérlegelő,
ahol helyet kap Ő.

A Híéna

1.

Nem is tudom, miért hagytam rábeszélni magam erre az útra. Persze, ha az ember bekerül az egészségügy kerekei közé, terelik egyik helyről a másikra, mindig találnak valami javítani valót. Pláne az én koromban!

Alig tudok kimászni az autó hátsó üléséről. Most meg ezek a lépcsők... Hát kellett ez nekem?

Az ambulancia folyosója mintha hosszan kígyózna előttem, vagy csak én képzelem ilyen tengerikígyónak? Olyan szürke és sötét itt minden!

Ja, elfelejtettem levenni a napszemüvegem...

Mindenhol emberek. Kopottak, fakók, sápadtak és csendesek. Ők is tele vannak kétségekkel, szorongással, akárcsak én... Betegek.

Három asszony fecseg egy sarokban. Úgy látszik, akadnak itt vidám emberek is. Talán már meggyógyultak és csak a zárójelentést várják? Vagy ők csak kísérők.

8-ra kaptam időpontot. A főorvos talán 10-re jön. Akkor minek kellett nekem hajnalban kelni, hogy pontosan ideérjünk?

Megtudom: adatok kitöltése, vérvétel. Aztán további várakozás. Legjobb lenne megfordulni és sürgősen ha-

zamenni, de nem csinálhatok bolondot a fiamból és a menyemből, akik ide hoztak.

Néha megjelenik egy nővér. Van, akit beterel egy szemközti kezelőfélébe, ahol ágyak vannak. Egy töpörödött asszonyhoz odaszól csak úgy röptében:

– Joli néni, maga ma ehét.

Joli néni engedelmesen kibontja a motyóját, kivesz egy darab kenyeret – talán vajast – és elkezdi majszolni.

Nahát! Nekem egy falat nem menne le a torkomon a bennem dúló szorongástól, de ezek úgy látszik már megszokták, beletörődtek a sorsukba... Vagy nem értik, mi történik velük?

Engem az ismerősök már előre felkészítettek. Ha úgy alakul, hogy kemoterápiás kezelésre lenne szükség, minden alkalommal vigyek magammal nejlon-zacskót. Itthon előre fűjjam fel, hogy ne az autóban kelljen kapkodni, hanem gyorsan ki tudjam nyitni, mert ha össze van tapadva... akkor biztos, hogy összehányok mindent... Ez vár rám? Még nem biztos. Csak most fogják közölni a levett minta eredményét.

Pesti barátnőm biztatott, hogy az egyik ismerőse meggyógyult, és már több mint tíz éve panaszmentes, de még most is azt mondja, ha nem lett volna két pici gyekeke, akit fel kell nevelni, akkor képtelen lett volna végig elviselni a kezelést, olyan rosszul volt... Már az első után abbahagyta volna...

Az én fiaim már felnőttek. Nincs miért kapaszkodnom egy olyan életbe, ami ennyi kínlódással jár!

Míg így futnak össze-vissza a gondolataim, a főorvos már megkezdte a rendelést.

Engem szólítanak.

Olyan megszeppent vagyok, hogy alig értem, mit mond a doktor. Próbálok szabadkozni:

– Nekem azt mondta a barátnőm, aki egészségügyi dolgozó és gondolom, ért hozzá... és ő biztosan tudja...

– A barátnője hematológus? – kérdezi az orvos nem kis gúnnyal.

– Nem... – rebegem. Aztán valami ilyesmit hallok:

– 70% esélye van... Be kell feküdni... Itt írja alá...

Mindent meg lehet szokni. A félelmet is? Majd megtudom.

2.

A kórház fehér, helyenként vidám narancsszínre festett falai közt lassan eloszlik a félelem, amit a mende-mondák és a kérértlen „jóakarók” mindentudása sulykolt belém.

Az elmúlt hetekben elképesztő információkat kaptam a rokonoktól, ismerősöktől, de a média is rátett ezekre néhány lapáttal.

Itt a kórházban hamarosan rájöttem, hogy lehet, hogy az országos egészségügyi ellátás rossz, de erre az intézményre, ahova beutaltak, mindez nem jellemző. Sőt, amerre az utolsó hetekben jártam, mindenhol készséges, lelkiismeretes orvosokkal, ápolókkal találkoztam.

Nem igaz, hogy az öregekkel sehol nem törődnek. Nem igaz az sem, hogy a nyugdíjas, akinek zsebéből nem kandikál ki a hálapénz, csak a halálra számíthat az egészségügy karmai között. Lehet, hogy szerencsés vagyok. Velem mindenütt törődtek.

Kétágyas kis szobában fekszem.

Jókkal pakkal érkeztem, felkészülve a kórházi ellátás nyomorúságára. Az első meglepetés a mosdóban ért. Jé! Itt még WC-papír is van! Persze nem fogy, mert a körülményekről előzetesen kapott információk miatt, a betegek is hoznak magukkal és leginkább a sajátot használják. A tusolóban egész nap van meleg víz és a mosdónál fertőtlenítő kézmosó. Az ágy modern, gördít-

hető és a fejrészt a nővér bármikor beállítja kívánság szerint.

Szobatársammal hamar összebarátkozunk. Mindketten jártunk már több kórházban is életünk során, ezért megvan a közös téma. Kicseréljük az apró tapasztalatokat:

– Nálunk minden reggel behoztak a szobánkba két kancsó teát. Egyik cukros, a másik nem, és mindenki akkor töltött magának, amikor akart – mesélem régi emlékeimet, nem éppen suttogva, mert még nem szoktam hozzá a kórházi csendhez.

A nyitott ajtón át nyilván kihallatszott a beszélgetés, mert azonnal megjelenik egy nővér és szigorú, szinte hivatalos hangon felvilágosít:

– Itt más a rend. Hőségriadó esetén mindenki kap egy üveg ásványvizet. Ez van a szabályzatban – azzal megfordul, és máris eltűnik.

Na, jó lesz vigyázni a fecsegéssel, ezek mindenre figyelnek. Megbeszéljük egymással, vagy feljegyzik a megjegyzéseinket? Másnap ugyanis egy (másik) nővér hoz nekem egy nagy palack teát. Nem a reggeli maradékból. Látszik, hogy frissen főzött finomság. Jóformán a köszönömöt se várja meg. Eلسiet.

(... és ezután, míg ott vagyok, minden délután megkérdezi valaki tőlem, hogy kérek-e teát. Pedig már megmondtam, hogy köszönöm, nem kérek, mert közben egy látogató ellátott egész hétre mindenféle innivalóval.)

Itt mindenki siet. Orvost szinte csak a vizitkor látni, vagy nagy ritkán a folyosón, de hogy úgy mondjam,

szinte futtában. A nővérek is sietnek, a pultnál ülők pedig a számítógépeken dolgoznak. Beszélgetni nincs idejük, de minden apróságra figyelnek.

– Bekapcsoljam a tv-t? – kérdi egyikük munka közben, mikor az előtérbe megyek körülnézni.

A takarítónő dundi, nevetős cigányasszony. Akkor sem hagyja abba a felmosást, mikor figyelmeztet:

– Le ne lépjen az ágyról, míg nedves a szoba! Nem a lábnyoma miatt. Á, dehogy, azt feltörölném újra. De ha itt elcsúszik és kitöri nyakát, vagy csak kifecamodik a bokája, akkor engem azonnal kirúgnak! Nem lesz munkám... érti? – és boldogan, szinte üdvözült mosollyal törli a vizet.

A munka! Bizony, ez életbevágó számára. Hátán a kórház nagybetűs felirata jelzi: Takarító. Ide tartozik.

Reggeli vizit.

– Holnap megkezdjük a kemoterápiát!

– Náthás vagyok és köhögök is. Nem lenne jobb, ha most haza mennék... és majd máskor...

Az orvos csak mosolyog.

– Nálunk ilyesmi nem számít!

3.

- Nővér, kérem! Ehetek ma reggelit?
- Igen.
- Ki fogom hányni! – rémülködöm.
- Ha nem eszik semmit, fájni fog a gyomra. Egyen, de ne tömjé degeszre magát, akkor nem lesz semmi baj.

Alighanem igaza van, hogy nem érdemes koplalni, mert egész délelőtt nem történik semmi. Csipegetek az ebéd-ből is, de közben reménykedem, hátha elfelejtkeztek rólam.

Dehogy felejtettek el! Kettő felé jár, amikor bejön a nővér.

– Erre a kanülre azért van szükség, hogy ne kelljen minden alkalommal újra megszúrnom. Három napig lesz fenn a karján – mondja és közben egy visszafojtott kis sóhajjal az órájára néz – 2 óra van. Körülbelül 6 lesz, mire lemegy a 4 palack. Akkor lenne vége a munkaidőmnek.

- Mi lesz, ha közben pisilni kell?
- Megkapaszkodik ebben a gurulós állványban és mindenestől kimegy.
- El fogok esni!
- Dehogy fog! – egy injekciót ad, majd beköti az első palackot – ha bármi szokatlant érez, azonnal csengessen!

A csengő a fejem mellett lóg, de nincs rá szükségem. Csak akkor csengetek, ha egy palack kifogy. A nővér azonnal hozza a következőt. Mire véget ér a kezelés, nagyon fáradt vagyok. A nővér is fáradtnak látszik. Nem csoda, hiszen egész nap talpon volt. Most végre haza mehet.

Egész éjjel nyugodtan alszom.

Kora reggel erős émelygésre ébredek, mire a mosdóba érnék, a hányinger kerülget. Na, kezdődik!

A kagyló fölé hajlok, de már ott a nővér mellettem. Ad egy injekciót és máris minden rendben van.

Mi történt? Aha! Az injekció! Nem hánytam, nem köhögök és a náthám is megszűnt. Ezért mondta a főorvos, hogy itt mindez nem számít...

Hát csak ennyi az egész? Ezzel ijesztgettek engem színtelen halálra? Aki nekem még egy rémtörténetet előhoz a kemoterápiáról, azt seggbe rúgom! – mit tagadjam, szó szerint ez jutott eszembe az első kezelési nap után.

4.

Egy piros tableta, meg egy kék, de hogy melyik mire való, azt nem teszik hozzá. Engem érdekelne, de itt mindenki siet.

– Be kell venni! Egyiket reggel, másikat este.

Mivel még mindig abban az örömben tobzódok, hogy minden várt rémség nélkül átestem az első kezelésen, előszedem a mobiltelefont és mindenkinek megmondom, hogy jól vagyok, és elmondom a tegnapi esti véleményemet a „seggberúgás” ígéretével együtt. Adják csak tovább! Lehet, hogy 20 évvel ezelőtt a kemoterápia rettenetes volt, de azóta sok minden megváltozott. Az orvosok nem teszik ki a betegeket felesleges kínlódásnak, ki tudják védeni a hányingert, hányást. Az egész sokkal humánusabb, mint ahogy nekem mesélték.

A szobatársam hazament. Teljes kikapcsolódás!

Nem sokáig örülhetek azonban a szoba magányának. Férfi beteget hoz a mentő, de nincs hely a férfiszárnyon. Mellém nem tehetik, hát átszervezik a helyeket. A nővér közli, hogy engem áttesznek egy másik kétágyas szobába... persze, harmadiknak, itt pedig férfiszoba lesz.

– Rendben van. Mindjárt felkelek és csomagolok, csak mondják meg, hova menjek...

– Maradjon az ágyon! Mi ezt gyorsabban megoldjuk. Szinte minden héten költöztetünk valakit.

Mire megszólalnék, már a paplanon van minden holmim. Letakarják a pléddel, hogy semmi le ne essen és

ágyastól áttolnak egy másik szobába. Az éjjeliszekrényemet is.

– Itt nincs olyan háromkerekű infúziós akasztófa – bocsánat: állvány! – jegyzem meg.

– Nem is kell. Most már csak megfigyelésen van nálunk. A további kezelés az ambulancián lesz.

Bemutatkozom a szobatársaimnak. Ők is motyognak valamit. Nem nagyon érdekli őket, ki vagyok, mi vagyok. Itt aligha lesz beszélgetés. Azért én jól megnézem őket.

Velem szemben egy sápadt, szinte átlátszó, fiatal lány fekszik. Naphosszat az okos-telefonját hallgatja, fülében a dugasz, mással nem törődik.

Emberismeretem csődöt mondott, mert később kiderül, hogy ez a törékeny teremtés háromgyerekes családanya, aki egyedül birkózik az étellel, mint főállású anya. Élettársa kamionos. Ritkán találkoznak.

Az ajtó mellett, az első ágy egy nyugdíjasé. Kis gömbölyű nő, a hatvanas évek végén vagy a hetvenes elején járhat. Orrán szemüveg, egész nap olvas. Ők ketten egyáltalán nem beszélgetnek, de a fiatalasszony velem megbarátkozik. Mikor kettesben vagyunk a szobában, elmondja, hogy azért hallgatja egész nap az okos-telefon műsorát, hogy ne kelljen „azzal” beszélgetni – és fejével az első ágy felé int.

– Miért?

– Mert össze-vissza hazudik... vagy nem normális. Inkább beteszem a dugót a fülembe, vagy kimegyek tv-t nézni, ha nem is érdekel a műsor, még mindig jobb...

– Elmondta neked, hogy mit csinált eddig, honnan jött, vagy miért került ide?

– Rengeteget beszélt, de nem tudtam kivenni, mi az igazság. Már elegendem van belőle.

Elhallgatunk, mert visszajött a megpletykált nőszemély. Lefeküdt és újra a könyvébe bújt. Nem akartam megzavarni buzgó olvasását.

Egyszer csak magától megszólal:

– Ez egy nagyon jó könyv. A fiam adta, hogy olvassam el. Arról szól, mi történik velünk a halál után.

– Mi történne? Eltemetnek.

– Igen, de én a körforgásról beszélek.

– A természet körforgásáról?

– Nem. A tökéletesedésről. Úgy kell élni, hogy egyre tökéletesebb formában szülessünk újjá! El kell szakadni az egótól. Ha sikerül, akkor örökké élhetünk, egyre tökéletesebben.

– Ne haragudj, de én nem hiszek az újjászületésben. Ha földbe kerülünk, fű, fa, virág táplálkozik bomló szerveinkből... fű, fa, virág formájában jelennek meg sejtjeink, vagyis inkább csak az, ami marad belőlük, mert ez már minőségileg teljesen más. Aztán lelegeli a fűvet egy tehén, lesz belőlünk tej... megissza egy kisgyerek... Nevezhetjük ezt körforgásnak, de ez nem újjászületés, mert a tudatunk, az énünk megsemmisül az agy elbomlásával.

– Nem erre gondoltam. Még én se értem teljesen, egyes részeket többször el kell olvasnom, de igyekszem tökéletesedni, mert tudom, hogy akkor újjá születhetek egy magasabb szinten. Erről van szó ebben a könyvben,

amit a fiamtól kaptam. Nekem most az a feladatom, hogy ezt megértsem.

Tovább olvas, de valami megfoghatta abból is, amit én mondtam. Alighanem az agyunk megsemmisülése, mert így veszi fel újra a beszéd fonalát:

– Én egész életemben az emberi aggyal foglalkoztam.

Azt egy pillanatig se tételeztem fel, hogy agysebész lenne ez a szürke kis öregasszony, ezért megkérdeztem:

– Mit tudsz te az emberi agyról? Metszeteket készítettél egy laborban?

Mintha a hangomat se hallaná, mondja a magáét.

– A halál mindig a beleknél kezdődik... és terjed lépcsőzetesen egyre feljebb – mutatja, kezével vízszintes vonalakat húzva a testén.

Kicsit gondolkodik, aztán kimondja:

–Végül felér az agyhoz. Mikor a fejtetőhöz jut, akkor beáll a halál.

Jelentőségteljesen néz a szemembe:

– Az agyhalál!

Újabb jelentőségteljes pillantás, majd nagy lélegzetet vesz és folytatja:

– Ezt mindig én állapítottam meg. Fel kellett jegyezni a számítógépbe, hogy mikor történt. Percre pontosan.

– Kórházban? Az intenzív osztályon?

– Ott is. Máshol is. Soha nem féltém a halottaktól. Az én választásom volt az egész.

– Lehetett választani?

– Igen, de nagyon szigorúan ment. Mikor végeztünk, ki kellett tölteni mindenkinek egy tesztet. Annak alapján,

felajánlottak három lehetőséget. Én ezt a munkát választottam.

– Nem bántad meg?

– Soha. Mit gondolsz, hogy’ hívtak engem a munkatársaim annakidején?

– Na?

– Hiéna!

– A hátad mögött?

– Eleinte... később szemembe is mondták. Nem zavart. Sőt! Büszke voltam rá. Tudod milyen a hiéna?

– Az egy vadállat.

– Ej, nem erről van szó! A hiénának jó a szaglása. Megérzi a hullaszagot! Megtalálja a döglődő állatot... Én mindig tudtam, ki lesz a következő halott. Ez egy adottság. Soha nem tévedtem. ...Engem mindenhova hívtak. Előadást tartottam a nővérek továbbképzésén. Kaptam érte jutalmat a minisztériumból... Voltam párszor a megfigyelőben is, hogy állapítsam meg, nem szimulál-e a letartóztatott. Ott jól főztek, és szép nagy adagot adtak. Szerettem odamenni, mert náluk mindig jóllakhattam. Legtöbb kórházban pocsek volt a koszt.

– Nem hiányzik a munkád, a társaság, a régi kollégák, barátnők?

– Nem. Elég volt. Leszázalékoltak és azóta gondolni se akarok arra, ami elmúlt. Ne szólj közbe! – (Nem is akarom) – Nekem senki ne mondjon már semmit! A ti életekre se vagyok kíváncsi. Elég sorsot hallgattam végig! A végén mindenki azt magyarázza, hogy mit, miért csinált és keresi magának a felmentést... és senki semmiről nem tehet, csak élni szeretne. Akárhogyan, csak még

pár évet, vagy napot, hogy jóvátehesen valamit, amit már ki se tud mondani. Erről nem akarok beszélni. Rá se szabad gondolnom. Ezért vette nekem a fiam ezt a könyvet. Mindig van olyan munkám is, ami lefoglal. Otthon az unokámnak segítettem kidolgozni az érettségi tételeket. Rám bízta a magyar irodalmat. Rengeteget kellett hozzáolvasnom. Most minden más... Kihagyják a lényegét. Fontos írók, költők kimaradtak, akikről én a középiskolában tanultam és most az újakat is meg kellett tanulnom. Értelmezni kellett... Én némelyiknek semmi értelmét nem láttam... de megígértem és nekem kötelességem volt megírni azokat az irodalmi tételeket...

Ki tudja, talán Ádám és Évánál kötne ki ez a szóáradat, de szerencsére nyílik az ajtó. Hozzák az ebédet.

Hiéna már nem gondol se halálra, se tökéletesedésre. Jójúúen falatozik. A fiatalasszony csak az almát eszi meg. A párját várja, aki a kínaitól hoz majd egy tálca különlegességet. Felajánlom neki, hogy addig az én almámat is fogyassza el. Ő nem kéri, de Hiéna rögtön kap az alkalmon.

Érdekes, hogy a kor előrehaladtával hogyan változik legtöbb embernek az evéshez való viszonya. Egy fiatalasszony hívta fel rá a figyelmem, mikor – vagy 50 évvel ezelőtt – egy pécsi kórházban feküdtem. Ágyszomszédom egy vidéki „szeretetházban” dolgozott. Jó lehetett ott a légkör, a kapcsolat az öregekkel, mert egy alkalommal be is utaztak páran látogatóba és a többiek ne-

vében átadták „az ajándékot”. A szép papírból nem virágszál, hanem egy rúd Pick szalámi került elő.

Ugyancsak furcsálltam a dolgot.

– Úgy látszik, félnek, hogy itt nem kapsz enni.

– Dehogy! Ez a szeretet jele. Azt adják, amit legjobban szeretnek. Az öregeknek nagyon fontos az étel. Ők azzal az étellel eszik magukba.

„Az öregek az étellel eszik magukba” – ez a gondolat nagyon megfogott.

Valóban, fiatalon magam is úgy voltam, hogy akár egy napig se hiányzott az étel, de ahogy múltak az évek, ahogy fogytak az örömforrások, úgy vette át helyüket a táplálék, az ízek világa.

Most kicsit más a helyzet:

Nekem a kezelés óta nincs étvágyam. Éppen csak megkóstolom az ebédet.

5.

Délután a fiatalasszonnyal fedezzük fel egymás érdeklődési körét. Szereti az irodalmat, főleg a verseket. Gyerekként szavalóversenyt is nyert. Ez nagy élmény volt számára, apróra elmeséli még azt is, hogyan nézett rá a zsűri elnöke és ő meg vissza a szemébe. Színész szeretett volna lenni, de be kellett látnia... Egy büfében kapott állást. Aztán jöttek a gyerekek...

Ő nem ír, de édesanyja karácsonyi verse megjelent egy magazinban. Nagyon szereti az édesanyját. Ha lenne pénze, összeszedné a verseit és csináltatna neki egy könyvet.

Halkan, suttogva beszélgetünk.

Hiéna elveszi a mobilját.

– Figyelj drágám! Trombózisom van. Pihennem kellene, de itt ez képtelenség. Ezek ketten reggeltől estig állandóan beszélnek. Hangosan! Olvasni szeretnék, de nem tudok a szövegre figyelni... Képzelheted, milyen helyzetben vagyok! El tudnád intézni, hogy átvigyenek egy pesti kórházba? Az a kórház lenne a legjobb, ahol dolgoztam... Már egy másik helyen vagy? Szóval majd körülnézel, mit lehet csinálni... Nagyon köszönöm.

Elteszi a mobilt és felénk fordul:

– Szemész orvosnő. Jó barátnőm. Megígérte, hogy hamarosan jelentkezik. Mihelyt helyet tud nekem szerezni fel fog hívni. Én azt hiszem, tévedésből kerültem erre az osztályra.

Másnap délután végigtelefonálja az egész családját. Mindenkinek elmondja az egész kórtörténetét. Lassan én is szinte mindent tudok róla. Lejött Pestről a nyaralójába, a kertben ültetett és megdagadt az egyik lába. A szomszédok rábeszéltek, hogy menjen orvoshoz. Így került ebbe a vidéki kórházba.

– A fiammal szeretnék beszélni, de nem tudom elérni. Mindig a menyem veszi fel a telefont. Nagyon kedves, és meghallgat, de ő nem tehet semmit. A fiam pedig soha nincs otthon, mikor keresem. Ha otthon van, éppen tusol, vagy alszik... vagy van nála egy ügyfél... nagyon elfoglalt. Fontos ember.

Ismerős a szituáció. Annak idején, ha a férjem nem akart beszélni az édesanyjával, akkor nekem kellett tartani a kapcsolatot, hogy mégse hidegüljenek el egymástól...

Hiéna újra a szemész ismerőst keresi.

– Még nem tudsz mondani semmit? Legalább sorszámot kérhetnél. Azt is el kellene intézni, hogy mentővel vigyenek. Trombózisos lábbal nem ülhetek buszra. Mit tudnak tenni, ha útközben valami történik, ha megpattan a lábamon egy ér? ... Azt mondod, hogy mentőt itt kell kérni? Meg fogom próbálni. Nem maradhatok itt, mert súlyos betegek vannak körülöttem. Tudod, hogy az nekem nem tesz jót... Puszi drágám.

Érdekes, de teljesen emberi. Egész életében haldoklók és halottak mellett dolgozott. Nem borzadt tőlük, de

most a saját betegsége esetén, minden sérüléstől fél. Azt hiszem, a maga halálától retteg. Örökké szeretne élni és persze egyre tökéletesebben.

Hozzám fordul:

– Hány éves vagy?

– 83 múltam.

– Akkor mit akarsz itt?

– Nem is tudom... Orvoshoz mentem, beutaltak. Aztán egyik lépés a másik után.

– Csak foglalod itt a helyet. Elmúltál 80. Meddig akarsz még élni?

Nem valami tapintatos kérdés, de higgadtan válaszolok:

– Élek, amíg lehet. Azt mondta a főorvos, 70% esélyem van. Ez nem rossz. Lehet, hogy rendbe tudnak még hozni. A fiaim is rábeszéltek, hogy próbáljam meg. Még vannak megkezdett dolgaim, amiket be szeretnék fejezni, ha lehet.

– Mindenki tud találni valami okot, hogy miért nem akar még meghalni. Te is örökké szeretnél élni! Vagy legalább még egy kicsit?

– Én nem vagyok olyan nagyon oda érte, de ha lehet, miért ne... hiszen írok.

– Mit?

– Leginkább verset, de novelláskötetem is jelent már meg.

– Ez a legnagyobb baj! Az ilyen amatőrök rontják az irodalom színvonalát. Elveszik a levegőt a mesterek elől, mert a vásárló nem is sejti, milyen szemetet vesz, csak azt nézi, mihez jut hozzá olcsón.

Ezt már zokon vettem, de el kellett ismernem, hogy van benne némi igazság.

– Biztos, hogy manapság akinek sok pénze van, magánkiadásban azt publikál, amit akar. Én nyugdíjas vagyok, nem vet fel a pénz, mégis eddig 19 kötetem jelent meg. Vannak, akik szeretik az írásaimat. A kiadóm pedig bíztat, hogy legalább még a huszadikat hozzuk össze.

Úgy látszik ezt meg kell emésztenie, kis hallgatás után témát vált:

– Mi bajod van, hogy annyit mosdasz? – néz rám gyanakvóan.

– Otthon is így szoktam.

– Nem tesz jót a sok fürdés a bőrnek.

– Csak tusolok. Nálunk nincs is kád a fürdőszobában. Kidobtuk, mert már egyikünk se tud be- meg kilépni egy kádba. Csak foglalta a helyet. Tusolófülke van helyette.

Belenyugszik és tovább olvas.

Meleg van. A fiatalasszony a levegőre kívánczik. Hív, hogy menjek vele, keressünk egy kijáratot a park felé, mert oda jön később a párja. Megbeszélték, hogy hoz megint valamit a kínaitól. Végigcsavarogjuk a folyosókat, de sehol egy nyitott kapu, amin át lemehetnénk a parkba. Minden zárva, csak az ablakokon át csodáljuk a kórház gyönyörű, gondozott virágait, bokrait.

Jó volt ez a kis séta, ha nem is mehettünk ki. Nem lenne szabad annyit feküdni. Szédülök. Talán mert napok óta alig eszem valamit, vagy a gyógyszerektől?

Hiéna figyel rá, hogy kinn jártam. Befáslizza a lábát egészen ágyéig. Most ő hív, hogy sétáljunk. Vele is kimegyek a folyosóra. Végig a fal melletti korlátba fogódom, mert már nagyon fáradt vagyok. Szó nélkül lépked mellettem, mintha a testőröm lenne. Ahol a kórtermek ajtaja miatt megszakad a korlát, belém karol, vagy megfogja a kezem, aztán elenged, mikor van mibe fogódkodni.

Ezután napi kétszeri szótlán séta a folyosón Hiénával. Minden séta előtt gondosan befáslizza a lábát.

Minden viziten kéri a főorvost, írjon fel számára gumiharisnyát, hogy ne kelljen minden felkelésnél fáslizni.

A főorvos minden alkalommal türelmesen elmagyarázza, hogy amíg itt van a kórházban, nem kaphat semmilyen receptet, se gyógyszerre, se gumiharisnyára. Majd ha elbocsájtják, akkor minden szükséges gyógyszert felírnak. Gumiharisnyát is.

Minden szó hiába. Másnap kezdődik előről a kunyerálás.

6.

Még az első napon megkérdezte tőlem a nővér, hogy el tudom-e látni magam. Igen – mondtam büszkén –, de az ágyazás nem jutott eszembe. Ez az egy nehezen megy. Hiába csomózom a lepedő négy sarkát, hamar összecúsúszik a művem. Olyan az ágy, mint a számarfészek. Kényelmes, de rendetlen.

Hiéna elégedetlen az ágyammal.

– Csomózd meg a lepedő sarkait.

– Megcsomóztam, ahogy a nővér, de ez akkor is összecúsúszott, mikor ő csinálta.

– Mert ezek nem tudnak semmit! Majd én megmutatom neked, hogyan kell megcsomózni azt a lepedőt. Minket még megtanítottak ágyazni!

Igaza lehet, mert még másnap reggel is feszesen áll a vászon a keze nyomán.

– Rosszat álmodtam az éjjel. Egy kutya üldözött – mondja Hiéna elgondolkodva. – Mit jelenthet? Halált?

Szeretném megnyugtatni, ezért megkérdezem:

– Milyen színe volt a kutyának?

– Fekete!

– Á, az nem jelent semmit. Csak a vörös színű kutya jelent halált.

Elfogadja és megnyugszik, de később mégis:

– Te értesz az álomfejtéshez?

Nem tudok hazudni:

– Nem vagyok álomfejtő, de olvastam róla. Krúdy Gyula álmoskönyvét. Az komoly!

Dehogyan komoly! Aki akarja, elhiszi, aki nem, az nem, de ezt nem kötöm Hiéna orrára. Benne tiszteletet ébreszt az ismerősen hangzó Krúdy név.

Talán tízéves lehettem, amikor anyám megvette azt a könyvet. Nemcsak álomfejtésről volt benne szó. Égi jegyek, horoszkópok, tenyérjósítás... Gyerekként mindezt nagyon érdekelt. Anyámmal közösen böngésztük a könyvet, néztük a rajzokat, majd egymás tenyerét.

„Akinek az életvonala egészen a csuklójáig leér, hosszú életű lesz...”

Az enyém nem ért odáig, de lám, már túl vagyok a nyolcvanon, és az orvosok úgy látják, még érdemes kicsit generálozni.

Később a nehéz ötvenes években anyám még hasznát is vette Krúdy könyvének. A bérházban, ahol laktunk, sok idősedő házaspár, magányos asszony élt. Egyik lakóval beszélgetve valahogy szóba került, hogy a születés ideje meghatározza az ember életét, sőt jellemét is. Anyám rögtön felfedezte a lehetőséget: Meg tudja ő mondani, bárki sorsát a születési dátuma alapján. Tettek egy próbát. Anyám a Krúdy könyvben olvasott horoszkópból kihagyta a negatív személyiségjegyeket, a jókat pedig még fel is tupírozta és kiegészítette azzal, amit az asszonyról tudott, így olyan leírás született, amiben az illető boldogan magára ismert. Örömeiben rögtön hozott egy tál süteményt. A csodás horoszkóp híre napok alatt

elterjedt a házban, de akkor anyám már pénzt kért a tudásért, hiszen – mint mondta – az égi jegyek megfejtése sok időt von el a munkájától. (Jót nevettünk rajta, mert 10 perc se kellett, hogy megírjon egyet.) A lakótársak sorban anyám elé járultak és másnap elégedetten vették át a horoszkópjukat. Anyám soha nem tévedett, mert kizárólag az ismerősöket szerencsétlente „mágikus képességével”.

Aztán elköltöztünk és abbamaradt ez a móka. A könyv? Fogalmam sincs róla, hova lett. Talán valaki kölcsönkérte „soha vissza nem adásra”.

7.

Nagyon éberem alszom, bár Hiéna horkolását már kezdem megszokni. Hanem az éjjel olyan hangokat hallatott, mint ahogyan az egerek cincognak egymásnak, ha biztonságban érzik magukat. Aztán hirtelen elkezdett hangosan kuvikolni, mint a baglyok.

Nem is tudom, aludt-e, vagy ébren volt és minket akart ijesztgetni. Az asszonyka nem ébredt fel rá. Nekem a hátam is borsózott ezektől a kísérteties hangoktól.

Reggel megkérdeztem:

– Mit álmódtál az éjjel? Talán állatkertben jártál, mert olyan furcsa hangokat hallattál!

– Dehogy! Semmi vadállat. Csak egerekkel álmodtam.

– Pedig még kuvikoltál is!

– Bagolyra, vagy más effélére sem emlékszem.

– Pedig az levadássza az egereket! Ott lehetett a bagoly is, mert hangosan kuvikoltál.

– Nem emlékszem rá... Nem láttam.

– Hogy' láttad volna! Az ember magát nem látja. Biztosan te voltál álmodban a kuvik, aki az egereket kergeti, és közben kuvikol – ezt tréfának szántam, de komolyan vette és elgondolkodott.

– Kuvik. Régen halálmadárnak mondták...

Kár volt szöbáhozni az éjszakai hangokat. Ez a nő már megint a halálnál köt ki...

Ezt a napot még kibírom itt. Holnap hazamehetek. Még

telefonálnom kell, hogy jöjjön értem valaki, aki ráér. A fiam vagy a menyem.

Hiéna nem tágít mellőlem, úgy látszik, részt akar venni a gyógyításomban. Már aligha van ideje rá, mert én megyek, de lehet, hogy nem tudja. Egész nap velem foglalkozik.

Mintha felélednének a régi, ápolónői emlékei.

– Látom, dagadt a lábad. Fel kell polcolni. Hajtsd össze a pokrócot és azt tedd alá! Ne úgy! – és már ott van az ágyamnál. Felpolcolja a lábam. Ahogy ő mondja: Szakszerűen, ahogy ő tanulta annak idején.

– Ezek itt rengeteget tudnak. Gyógyszertan, meg miszar! Majdnem olyanok, mint egy orvos, de a gyakorlati fogások? Arra kevés idő jut a főiskolán.

Azt én is látom, hogy ezen az osztályon ritkán kell orvost riasztani a betegekhez. A nővérek önállóan meg tudják oldani a problémákat. Hányinger, rosszullét, fejfájás: gyorsan és azonnal segítenek. Nem a lepedőcso-mózáson múlik az ember élete, de Hiéna megingathatatlan:

– Bezzeg minket alaposan felkészítettek! Mindent észre kellett venni. Én mindig teljesítettem a kötelességemet!

A fekvéstől egészen elgémberedett a nyakam. Kiülök az ágy szélére és forgatom a fejem: kettőt jobbra, kettőt balra. Csak úgy ropognak a csigolyáim.

– Mit csinálsz! – rémüldözik Hiéna – így többet árt, mint használ, mert ezzel koptatod a csigolyákat. Emelt

fejjelel kell, mintha a szoba felső sarkában pókot vennél észre! – és máris dirigál. – Ott egy pók, jobbra kettőt! Ott egy pók, balra kettőt!

Engedelmesen keresem a nem létező pókokat a sarkokban és tényleg... mintha így jobb lenne.

Nehezen múlik a nap. Hiéna ad egy félig megfejtett rejtvényűjságot, neki sokat küldött a fia. Azt mondja, ne unatkozzak. Milyen gondoskodó! Nem tudja, milyen jól megvagyok magamban a gondolataimmal.

Lassan besötétedik. A fiatalasszony már mélyen alszik. Hiéna egyszer csak felkel. A szoba félhomályában kirajzolódik felém tipegő alakja. Megáll mellettem. Bízta-tóan, de mereven mosolyog. Olyan az arca, mintha egy álarc lenne rajta. Egy álarc, amely egy fiatal nőt mintáz, aki valami régi nővérszobából jött elő betanult, kötelező mosollyal. Madonnaszerű szépség sugárzik róla... Ez a teljes átváltozás mélységes borzalommal tölt el. Félelmem fokozódik, mikor felém nyújtja a két kezét, mintha segíteni akarna... Mit akar? Átsegíteni valahova, amit ő egy békésebb, jobb világnak képzel, ahol nincs betegség, nincs fájdalom, aztán hite szerint egy magasabb szinten feléledhetek? Mosolyog. ... de úgy érzem, mintha hipnotizálna, hogy bólintsak! Fogadjam el az akaratát... A szája mosolyog, de szeméből egy hiéna néz rám hideg, jeges tekintettel, mikor lágy, szinte túlvilági hangon sutto-gja felém:

– Csak a kötelességemet teljesítem... Nem kell félni! Nem kell félni...

A menekülés ösztöne hirtelen kijózanít.

– Nem félek! Jól vagyok. Nyugodtan lefekhetsz. Menj aludni! Nincs semmi baj...

A hangomtól felriad. Újra valódi önmaga, és a szürke kis öregasszony visszamegy az ágyába, vagy talán álmai nővérszobájába, ahol az előbb egy láthatatlan erő kiadta a parancsot: „Teljesítse kötelességét!”

Nem merek elaludni. A tv-ben látott filmek, krimik jutnak eszembe. Eszembe jut egy szó, a bűnügyi krónikákból: bipoláris... Csak nem?

Én... én nem értek hozzá...

Ébren vigyázok reggelig, hogy ne legyen semmi baj.

Tétova búcsú

Már hálót szőtt körém az ősz.
Ne mozdulj! Meglátják, ha félsz,
s egyetlen izmod megrepeg.
Maradjon csendben a beteg!

Lehet, hogy majd jön egy jobb kor,
de nem nekem. Ugye doktor?

Várnak már rám jó néhányan
egy tejúti kávéházban...
Kedves régi s új barátok,
ott is gondolok majd rátok!

Nézem a kertet

Nézem a fákat, mennyi ragyogás
jár át minden levelet, ágat,
az életöröm minden sejtet áthat,
hulló levél is ezer-szín varázs.
Csak az ember halála hazug hallgatás?

Felcicomázott szemfedő mögött
viaszos arc, az áll is felkötött,
így üdvözül, aki fűbe harap,
s bár örök életről kántál a pap,
már ott a titkolt, végső rothadás...

Majd enyém lesz a domb,
gaz között pár virág,
vagy inkább kő, hogy gond rá ne legyen.
Fölé verset álmodna egy faág,
hexameterben suttogna a lomb,
s ha arra jár egy fáradt idegen
nem is tudná, hogy azt én üzenem...

Üzenem? Nem. Ha már ott fekszem holtan,
mindenki elfelejtheti, hogy voltam!
Az életemmel rosszul sáfárokodtam.
Sok könny között azért akadt öröm,
mert míg éltem, szerettek. Köszönöm.

Hiába már

Most értem meg az életet,
most, mikor múltba süllyedek.

Hiába már! Átadni nincs idő,
amit tudok. Itt nem terem jövő.

Begombolom fázósan, mint kabátom,
amit adhatnék, mind magamba zárom.

Nem melegít engem. Ha elmegyek,
ne sírjatok! Az eső majd pereg...

Lám, véget ér

Lám, véget ér súlytalan életem!
Értelme nem volt, hát elég nekem.

Ma még vagyok, de hogy miért, nem értem.
Rég holt idő, mit eddig már megéltem.
Nem tettem rosszat, ám de jót se.
Csak vegetálni? Jobb, ha vége!

Amit leírtam sok-sok
álmatlan éjszakán,
azt hiszem, önmagamnak
volt az gyógyszer csupán,
hogy meg ne fojtson végül
az átkozott magány.
Másnak amatőr ócskaság. Talány,
hogy mit miért tettem és mit miért nem...

A hangya boldog, mert övé az érdem,
hogy szorgalma a bolynak élelem,
de sok betűm majd széthullik velem,
akár a sorsom, gyáva életem.

Rátok hagyom tengernyi bánatom,
de hogy mit kezdtek vele, nem tudom.

Az én napom

Hiába már a vágy, a szándék,
most már minden napom ajándék.
Felébredek még? Nem tudom,
eljött-e már az én napom...

Hová lett balga ifjúságom?
Hogy visszatérjen, nem kívánom.
Elpazaroltam ostobán,
én voltam saját mostohám.

Volt, ami volt!
Ez volt az élet.
Akármi volt,
már semmivé lett.
Ha máskor, máshol éltem volna,
már az is régen múltba hullna.

Már nem is fáj

Már minden volt, öröm és fájdalom,
könnyek között egy kevés szerelem,
napfényben mennyi csalfa csillogás,
és mélysötétben elnyelő verem...

Lassan elfogynak mind a bánatok,
és fakulnak a dús örömszínek.
Az igazságok szertefoszlanak...
Hinnék... hinnék, ha volna még kinek.

Lehullnak az álarcok és ruhák:
Itt a király is törpe s meztelen!
Már nem is fáj a szétfoszló idő,
és az sem, hogy minden reménytelen.

Találkozás

Álom a halálról

- Itt várj ...csak egy pillanat! -
szólt a Halál, s elszaladt.
Később újra benézett,
de semmit nem intézett.

Az élet meg folyt tovább,
én sem lettem ostobább,
megértettem, mit jelent
a pillanat: Életet.

Elszállt nyolcvanhárom év?
Pillanat volt, nem is szép.
Ha elrepült, nem bánom,
jöhet már a halálom!

Maholnap, ha itt terem,
kaszát is hoz - remélem.

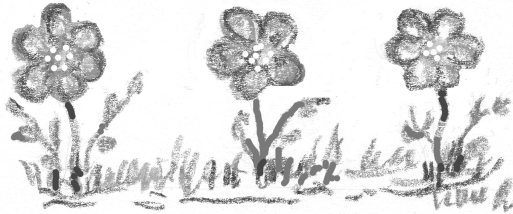
Fölldozás

Gyerekként féltem,
sötétben, fényben,
az emberektől,
a képzelettől,
féltem magánytól,
lehettem bárhol,
az iskolától...
a katonáktól,
szirénázástól,
gépek zajától,
féltem istentől,
féltem haláltól.

Elmúltam nyolcvan.
Elpazaroltam
sok napot, évet...
Tudom, ki vagyok
és mennyit érek:
másoknak semmit,
magamnak mindent,
mert ez az élet.
Nem várok senkit,
halált, sem istent.
Élek, míg élek,
de már nem félek.

Ennyi elég

Nem tudom, mit hoz még az élet,
de süt a Nap,
csiripelnek a madarak,
a bimbók rábólintanak.
Mi kéne még?
Ennyi elég!
Örülök, hogy még élek.

Felszabadulási emlékmű Letenyén
Szabolcs Péter műve
1972.

Legendák földjén

Őrizd a mesét – a legendát –
ősi idők bús ködbe vesző seregéről!
Tábori tűznek rőt parazsánál
jó felidézni a táltost,
s csillagközi térből fújtatva lezúgó,
hős paripák rohamát...

Pirkad a hajnal, elszállnak a füsttel az álmok.
Fogd a lapátot, és takarítsd el az ünnepi percek
unt hamuját!
Nem jönnek az égből
megszabadító, szent seregek.
Dolgozni neked kell!

Történelmi igazságunk...

Igazságot, igazságot!
Nyalka ifjak így daloltak...
Gyöngyös párták hajbókoltak.
Igazságot a hazának,
Erdejének, rónájának,
Világisten zöld kalapján
Árvalányhaj bokrétának!

Igazságot, igazságot!
Még a pap is ezt tanítja,
A tanító meg papolja,
Aki mondja, az se tudja,
Aki tudja, elhazudja.
Meg ne kérdezd, hogy mi, hogy' volt,
Meg ne kérdezd, hogy ki látta,
Milyen volt a szegény ember
Gerinctörő igazsága:
Kapt le paraszt a süveged,
Jön a csendőr, ad majd neked
Igazságot!

Egy kiállítás képei

I.

Álmomban kék a kék Duna.
Ringat. Lágyan sodor tova...
Árvult, üres tutaj vagyok,
de várnak öblök, tárt karok,
és partok várnak, zöld hegyek,
barátok hívnak, intenek.
Az álom persze mit sem ér,
mert véget ér, ha véget ér...
Közel s távolban semmi kék,
csak szürkeség, csak szürkeség...

II.

Talán egy hegy... talán egy vár,
de omladék, már rég nem áll.
Csak szürke kőben barna ér,
vagy ősi nyom, és rajta vér...
Itt nincs virág, termő faág,
csak gyom, bozót és pusztaság.
Tüzes a nap, tüzes az ég,
forró a szikla és a lég.
Mondd, mit remél, ki erre jár?
Halálos csend... halálos nyár.

III.

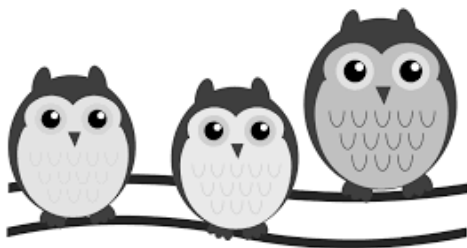
Valahol messze rőt hegyek
aranygyümölcsöt rejtenek,
de addig hosszú még az út,
elfárad mind, ki odajut.
Itt komor zöldek hűvöse
csak vágyat ébreszt, messzire
futnék, arany ligetbe fel,
de már a visszhang sem felel,
leszáll a köd... jaj, nincs tovább,
nem jutok már a völgyön át.

IV.

Feljutni, fel a hegytetőre!
Ne nézzünk hátra, csak előre...
Míg tart az út, míg hajt a vágyunk,
hiába sebzi kő a lábunk,
téphet bogáncs, gáncsolhat bárki!
Így lehet csak a csúcsra hágni.
Hirtelen minden véget ér.
Se út, se ösvény, sem remény.
Felettünk trónol győztesen
a hegytető... s a végtelen.

V.

Egyszer minden tűzhely kihűl,
az emberzsivaj csendesül,
fű borít régmúlt lábnyomot,
csak acélvázak állnak ott,
hol volt egy ország, benne nép.
Már ősvadon a messzeség...
Még áll egy templom: kong fala,
mert papja sincs, s ha egymaga
ragaszkodik a régi ranghoz,
az Isten magának harangoz.

Hajnali töprengés

Ó mennyi láz, tavaszi nagy remény!
Szívet betöltő, szinte égi fény...
Mindent lehet, mindenhez lesz erő...
Repült a képzelet... meg az idő.

Nem úgy. Nem az. Mért lett valami más?
Nem mi, nem én, habár nem sorscsapás,
de mégsem a várt, élő ragyogás,
csak szürke köd, por, fáradt öncsalás.

Csak ennyi. Nem több. Csak cserepeket
látok köröttem, szent egész helyett.
Fülemben egy öreg vekker ketyeg,
szekér zörög, vagy távol dob pereg?

A csörgősipkát végleg lecsapom,
már közeleg a rég várt vonatom.
Nem angyal vár, és nem is jön kaszás...
ez itt egy egyszemélyes állomás.

Rozsdás peronra alvadt vér terül,
egy régi folt - vagy árnyék- feketül?
Ne lássák meg rajtam az emberek,
hogy ha a sínre lépek, remegek.

Más a világ!

Megváltozott már a világ.
Fizettük egy életen át
előre a kirótt sarcot,
hogy ha majd feladjuk a harcot,
mondhassuk, hogy ennyi elég:
letesszük a tollat, kalapácsot, a sarlót,
ne szabja meg senki fia, hogy hol van a vég!

Lám, mégis itt van a vég, mert más a világ!
Mind, amiben bízhattunk egy életen át,
egészség, pihenés,
megérdemelt nyugodt szép-korú évek,
elvesztek, mint a szavak,
melyek már semmit se érnek.
Ja, kérem! Nálunk más a világ.

Egy emlékmű sorsa

Szabadság, hol vagy? Lásd, hiányod érzem.
Dermedt szobrod csak árva kő a téren.

Szabadság szobra! Ó, szegény paraszt,
kitől reméltél munkát és vigaszt?

Koszorúzna, ki még hazáját félti,
de a koszorúk helye sem a régi...

Akik nem adtak sem jóra, sem szépre,
elzavarnának téged is... fenébe!

De állsz az egy szál kövön, amit hagytak,
keményen állsz: mementónak és magnak!

Ha az ablak kitárul...

Azt hittem, már bezárult
a múltra néző ablak.
A régi könnyek végre
végleg mind elapadtak.
Már nincs más, csak a reggel,
az új nap ébredése.
Öröm, hogy élek... kávé.
Egy szelet sajt elég-e?
Aztán a számítógép...
És semmi, semmi gondra
nem gondolok, nem számít,
szállt-e ember a Holdra...
A tévét is lezárom,
a politika nem kell.
Így nem zavar, miért zúg
az ember és a tenger.
Míg fény van, míg van új nap,
s minden nap új öröm,
kit érdekel a messzi
kín, ...letépett köröm,
s hogy a fejét levágták?
Talán igaz se volt!
Hogy vér és háború van,
létemen pontnyi folt.
S mikor már azt hiszem,

hogy beletanulok végleg
e semmivel törődő,
pusztán véglényi létbe,
rám tör álmomban mindaz,
mi van, mi volt: igazság,
csontjaimba ivódott
rémség, a rút valóság,
mert nem lehet bezárni
ajtót és ablakot!
Betör minden gonoszság,
ezernyi átélt kórság,
amivel nem bírok,
és újra felsírok...
Álmomban is sírok!

Mondd csak, sírtál már éjjel,
álmodban, mint a gyermek,
ki semmi rosszat nem tett
és mégis egyre vernek?
Ébrednél? Mindhiába!
Nem enged el az álmod,
a hajnalt s ébredésed
halálos kínban várod,
s ha végre felriadsz is,
ne hidd, hogy semmivé lett
ez a kísértetjárás!
Valódi, mint az élet.

Visszaaludni sem mersz,
mert vihar dúl a tájon,
s míg kinn éheznek ezrek,
a szél velük kiáltson!

Bár nem akartad, mégis
ablakod tárul újra,
és... visszahullasz ismét
jaj, a jelenbe... s múltba.

„Köszöntsük nótaszóval...”

Zászlóinkat már régen nem repítik,
nem fújják szép „fényes szelek” ...
Hová lettek a mindent vállaló,
„munkára, harcra kész” kemény kezek?

Kié a föld „virága és kalásza”,
bezárt a gyár, bezárt a bányá,
hegy-völgyek között „fekete vonat”
nem zakatol, tévútra tévedt,
s valahol végleg elakadt.

Nem volt az jó, és kár is visszasírni,
mi nyomorszintnél alig több. De több!
A közmunkából nem lehet megélni,
szolgák vagyunk s a lelkünk is törött...

Mi megforgattuk végül kis világunk,
de merre fordult? Jobbra, balra?
Hogy így forogjon, ki akarta,
Dunántúl... Alföld... magyarok?
Most lettünk igazán rabok...

Kesergő

párbeszéd

Szegény Magyarország! Szegény cseléd-népe!
Isten nem ver bottal, de ha reánk nézne,
megbocsájthatná már minden régi vétünk,
egy évezred alatt megszenvedtünk értük.

*– Nem tanult a múltból, irigy kapzsi fajzat,
azt hitte, mindenkit elűzhet, becsaphat!*

Urainktól féltünk, mentünk birka módra,
nem változott semmi évszázadok óta.
Hittünk álmainknak, s az üres szavaknak,
hogy az úr aklában nekünk is jut abrak.

*– Csak tenni ne kelljen, összefogni végre!
Lusta cselédeknek megvetés a bére.*

Ha eddig ez így volt, így lesz még sokáig.
Unokáink szarban járhatnak bokáig.

Cigánysor a Mura mellett

Olyan régen volt, hogy arra már csak a korombeli pár öreg emlékszik – ha egyáltalán emlékszik – arra, hogy ez a kis város valamikor nagyközség titulussal járási székhely volt. Ha a főutcát leszámítjuk inkább falunak látszott, mert a büszkén ke-
rületeknek nevezett részek valójában kicsiny, ösz-
szecsatolt falvak voltak. Ha a csordás végigjárta volna a szétágazó területet, délre se értek volna ki az állatok a legelőre, ezért minden gazda – de leginkább a gyereke – a térig vezette a tehenét, onnan a csordás hajtotta tovább.

Volt olyan csordása a községnek, aki még a közlekedési szabályokat is megtanította a marháknak, amit – az emberekkel ellentétben – az állatok be is tartottak. A csorda csak a fél úttestet foglalta el, mindig a forgalommal szemben...

A rendet betartani a csordás fia segített, aki emiatt ritkán jutott el az iskolába...

Egy alkalommal megszólítottam az utcán, hogy büntetés lesz a vége, ha a fia ennyit mulaszt.

Meg se állt, csak menet közben kiáltott vissza:

– Hajts ki te helyette, akkor mehet iskolába – és hogy nyomatékokot adjon a szónak, felém kínálta az ostort.

A büntetés szó azonban megakadt a fejében, mert a gyerek attól fogva rendszeresen járt iskolába, méghozzá feltűnően tisztán, vakító fehér ingben.

Nem volt akkoriban még mosógép, fürdőszoba, de még vízvezeték is csak a főutca egy részén...

Hogy' is lett volna a cigánysoron! Mégis szépen járt a csordás fia iskolába.

Aztán elmondta a gyerek... Ha bepiszkolódott az inge, elment a boltba, vett magának egy újat. Megtehetette. Jól fizette a község a csordást.

Bezzeg a budimerő kevesebbet keresett! Hosszú botjára szögelt német rohamsisakkal merte ki a megtelt árnyékszékek tartalmát a trágyadombra.

Az öregek, gyerekek gombát, erdei gyümölcsöt szedtek. Aki bírta a munkát, napszámba járt, ...ha hívták. Teknőt vájtak, kanalat faragtak... akkorigban még erre is volt igény.

Akiknek segély járt, havonta egyszer a posta előtt gyülekeztek. A pénzt rögtön el is vásárolták. A főtér fűvén piroslott a nők tarka, bő szoknyája... Rúd szalámi, bor került... és danoltak, később egyesek részegen ordítottak, míg el nem fogyott a bor.

Segély nem jutott minden családnak. Meg kellett élni. Szereztek ahol tudtak.

Fiatal, írástudatlan asszonyok jöttek hozzánk. Anyám köré kuporodtak a padlóra, míg megírta

helyettük a levelet, amit a börtönbe akartak küldeni a párjuknak. Mindig ugyanaz volt az üzenet vége:

„Piros rózsza, zöld levél, ez a levél választ kér.”

Ezen a határ menti településen a cigánysor a folyó árterületéhez és a határállomáshoz közel volt. Tavasztól őszig az élelmes kis purdék pucéran álltak ki az országút mellé, hogy a vám felől érkező külföldiek felé nyújtsák maszatos praclijukat. A vendégek adakoztak. A fényképezőgépek pedig rendre megörökítették az Európában szokatlan látványt.

A hatóság tehetetlen volt. Bármit tettek, a látványos kéregetés rövid idő után előről kezdődött.

Szétzavarni, kitelepíteni nem lehetett a telep lakóit, mert a putrik, a családok saját tulajdona volt. Ott laktak már – ki tudja – talán az idők kezdete óta.

Hiába vásárolt a tanács lakóházat részükre a belterületen, a cigányok nem voltak hajlandóak beköltözni a faluba, pláne szétszórta...

Több mint ötven évvel ezelőtt történt, hogy a természet megoldotta a cigánysor problémáját.

A folyó megáradt. A falut ugyan nem fenyegette, de a töltés közeli putrikat könnyen elérhette volna.

A földbeásott kunyhókban már feltört a talajvíz. Más években csak legyintettek. Majd felszárad, és elmegy, ahogy jött, hiszen akkoriban az áradás szinte évente beköszöntött.

Most a hallgatólagos cél érdekében, sokkal veszélyesebbnek kommunikálta a helyi tanács az árvizet. Kivonultak a vízhez a munkásörök és a rendőrség képviselőjében a község egyetlen rendőre is: *menteni az ott lakók életét!*

Nem volt mese, mindenkinek el kellett hagyni a veszélyesnek mondott területet. Kiköltöztették a cigányokat, a putrikat pedig árvízvédelmi munkákra hivatkozva azonnal eldózerolták.

A cigánytelep lakói – nem tehettek mást – beköltöztek a tanács által megvásárolt házakba. A lakosság berzenkedett még egy jó ideig. Mindenki azt szeretete volna, hogy ne mellé, hanem a szomszéd utcába, vagy még messzebb telepítsék a cigányokat, de kénytelenek voltak elfogadni az új szomszédokat.

Az idő lassan elsimította az ellentéteket és végül mindenki belenyugodott a helyzetbe. A cigányok sok mindent átvettek a szomszédok szokásaiból. A házaik rendjét, a berendezést ma már nem lehet megkülönböztetni a többi lakósétól. Dolgoznak, gyerekeik iskolába járnak, szakmát tanulnak. Az

idősebbek között akkoriban volt, aki még megjelent disznóöléskor és elkérte a disznóbelet, hogy hosszúlevest főzzön belőle, de hát ez ízlés dolga.

A téglagyár, a gépállomás munkát adott mindenkinek, aki dolgozni akart. Szívesen fogadták a cigányokat, mert leginkább havonta csak 2 hetet dolgoztak, hiszen annyi is elég volt a megélhetéshez. Elnézték nekik, mert az így megmaradt pénzből a többi dolgozó bérét tudták emelni. Ezt nevezték bértömeg-gazdálkodásnak. A fiatalok közül azonban sokan szakmát szereztek és jó szakemberre váltak. Az emberek elfogadták őket.

Ha az üzemiek ünnepeltek és körbejárt a borosüveg, nem mondta senki leereszkedve, hogy „na, te Gazsi, gyere, te is ihatsz,“ hanem természetesenek vették, hogy nemcsak a munkában vannak együtt, hanem a szórakozásban is.

Történt, hogy egy brigád az NDK-ba kapott meghívást tanulmányútra. Maguk kérték a brigádtagok, hogy a legjobb lakatost is magukkal vihessék – aki történetesen cigány volt.

Pár családnak nem jutott a faluban lakás. Ők a külterületen, elszigetelten, egymás mellett épített széreny, de új házat kaptak.

Míg a faluban élők igyekeztek beilleszkedni, addig azok a családok, akik a sajátjaikkal kerültek újra

egy közösségbe, megőrizték régi életmódjukat, már az első években felszedték, eltűzelték az új házak padlóját, gyerekeiket gondozatlanul küldték iskolába. Nehezebben változott meg az életvitelük. Most értem el odáig, hogy le kellene vonnom a tanulságot abból, amit itt az eltelt évtizedek során tapasztaltam, de nem látom értelmét.

Aki végigolvasta írásomat, amúgy is belátja, hogy nem a kizárás, hanem a befogadás, a türelem a segítség útja.

Tudom, hogy ma már túl idillinek tűnik ez a megoldás. Közhelyszámba megy, hogy a rendszerváltás legnagyobb vesztese a cigányság. A jelenlegi helyzetet, annak okait leírni nem érzem feladatomnak, mert ehhez sem erőm, sem felkészültségem nincs.

Amit írtam, csak emlék, talán lassan ez is legenda-számba megy...

Gondok között

Kihullt már minden szál hajad,
fejedre sűrű gond tapad.
Az asztalon egy csekk halom,
csak bámulod, mint bús barom...

Fizetheted, de nem marad,
miből vegyen könyvet fiad,
gyógyszert anyád, ... a feleség
azt mondja, kosztra sem elég.

Volt kert meg ház. Ez nem kevés!
Elvitt mindent az árverés.
Maradt a semmi. Ez tied.
Csak ennyit ért az életed...

Könnyek nélkül

Ember, ne sírj!
A jajszó nem segít.
Könnyek helyett
vidám, új dal kell itt!

Volt már ez így,
s még rosszabb is lehet,
ha hunyászkodva
lehajtod fejed.

Sötét a múlt.
Jövőd is ködbe vész,
ha nincs erőd,
ha nem vagy tettere kész.

Madáretető

Az ablak előtt madáretető.
Nem egy, hanem három. Degeszre
napraforgómag, köles van benne,
s hogy senki ne legyen kizárva,
a hármás ablak párkánya is
készen áll már a lakomára.

Az év madara nem hiába stiglic,
jönnek csapatban enni, ahogy illik,
de lám ez a madár,
mindenki mást a bőségből kizár.

A cinke félve menekül,
még a veréb is kikerül
minden helyet,
ahol stiglic csipdes szemet.

Figyeld, akár az emberek...
ha belekötni nem lehet
madárba másba,
testvéreiket is kizárva,
egyesek magkupac tetején ülnek,
míg mások éhen elrepülnek...

Az év madara. Szép, de jómadár.
Magyar madárnak mondanám ma már.

Bárányok és kutyák

- Lesz még... lesz még kutyára dér!
Minket dús bunda véd, meleg.
- Csak bízzatok! Mi tudjuk ám,
a nyírás napja közeleg.
- Kinek gyapja bálába' van,
az árok szélén nem marad.
- Báránykád tálon sistereg
húsvétkor, mint ínyenc falat,
s kiket csúfoltok annyian,
hogy csahos talpnyalók vagyunk,
az úri tálról rengeteg
lerágott mócsingot kapunk.

Gondolatok a konyhában

Ha a konyhában krumplit hámozok,
- bocsánat - burgonyát,
egész lelkemet hála szövi át,
hogy az vagyok, aki.
A krumplinak szavát se hallani,
némán kell túrnie,
hogy délelőtt, vagy este,
fellebbezés lehetősége nélkül
megy a levesbe.

Na persze, nem lőhetem főbe,
ha felakasztanám - én dőre -
száradna, öregedne csak,
s nem főne meg időre.

A zöldségféle reszelése talán emberi,
nem csonttörés, nem spanyol-csizma,
ha a befőtt vagy lekvár kerül a dunsztba,
az úgy azt hiszem, hogy elég gusztu,
bár istenem,
én nem szeretnék
gyümölcs lenni sem.

Embernek lenni persze más.
Nincs reszelés, se hámozás,

csak munkanélküliség, agy mosás,
csőd, kilakoltatás,
és nem darabra, mint a krumplit,
egy háború egyszerre városokat pusztít.

Ki fenn, ki lenn, csak oda kell figyelni,
de én már ember se szeretek lenni.

Álmodozók

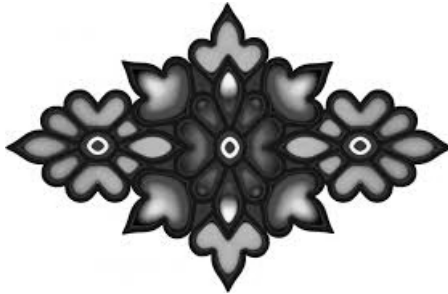
Amit a sors adott, részben már visszavette.
Nem siratom, és nem gyújtok felette
gyertyát és koszorú sem kell.
Ami maradt, markolom két kezemmel.

Megköszönöm, hogy két fiam van.
Szépek, okosak. Bízom abban,
hogy boldogabbak, mint én voltam,
ahogy' anyám is bízott benne,
hogy nála jobb sorsom lehetne,
ha a szerencse csillaga
rám néz. Ne tudja meg soha,
hogy álmaim a mostoha
világ söpörte félre.
Kavicsként hulltam földre és nem égre.

Öröm a két fiam, habár tudom,
ők is döcögnek csak a nagy úton.
Vártak szép sorsot, szöttek terveket,
az álmaikból végül annyi lett,
hogy bíznak, bízhatnak, hogy a gyerek,
ő majd boldog és szerencsés lehet,
és nem hiába hajt az álmokért,
jut a kenyér mellé vaj, dicséret... babér.

Ilyen az élet, naiv, nagy remények!
Mért adnánk fel, ha tán' semmit nem érnek,
és szétfoszlanak az álomködök?

Még van remény... tavaszi szép remények.
Unokák, dédunokák: erről szóljon ének!
Talán majd ők helyettem is
látanak jövőt, szebb életet
vagy csak továbbszövik,
mint hímes szövetet,
az álmodozó nemzedékeket.

Gondolatok a temetőben

Virágot – mondd – hová vigyek?
Porát sem őrzi senkinek
e föld, e fű... e temető.
Nyomunk elmossa az idő...

Kevés a hely, és minden üzlet.
Eltakarítják őseinket.
Hamvasztva, szórva, és egyéb
álszent divatból van elég.

A „nagy nevek” hullája szent,
kövükre vésnek cifra jelt,
a többit keresheted sírva...
Hová lett a rabszolgák sírja?

Pengeélen

Most pengeélen jár a Nap...
Itt mit se érnek a szavak!
Jöttünk mi is vagy ezer éve
és rettegett Európa népe.
A harangokat félreverték!
Nyilaink okozták keservét,
és mégis, mégis helyet adtak,
bár nehezen, de befogadtak.
A vér hígult, talán kihalt,
de nem felejtjük még Uralt.
Költöttünk mítoszt, sok mesét,
fedtük az igazság sebéit.
Itt szembenézni, jaj, ki mer
a valósággal? Semmivel!
Aki magyar, csak hős lehet!
Az idő mindent eltemet...
Múltunk kudarcainkkal telve.
Bolond fejét mindig beverte
az álmokat szövő, a balga!
Urak prédája, hívő szolga,
ki messziről jött, s nem tanult.
Bármily ködös az ősi múlt,
könnyen dönt, akin van kalap!
... és pengeélen jár a Nap

Csak megyek...

A Facebookon

Az egerem csattog
a billentyű kattog
egy honlap... egy másik
a körmöm már vásik
de látszat csupán ma
e tevékeny álca
mert nem old meg semmit
a hálón a lárma
egy aszpirint gyorsan
de nem tudom hol van
csak tovább... csak megyek
na mi lesz itt egek
bár törődnek mással
mint az olvasással
csak rohan az idő
most írja, de ki ő?
és nem jutok szóhoz
se rosszhoz se jóhoz
mert tovább mert megyek
itt kérdésből hegyek
csak kattog a gép
és szájtépés mind miből
régén elég

mert mindig
és mindig
minden csak frázis
mondjátok végre
hogy kellene más is
de ne legyél számár
mert itt a tél s ha már
jaj mindent behavaz
és mindenütt panasz...

te fogd be a szád
itt elég ha lájkolsz
és mehetsz tovább!

Omlásban *

Parafrázis: Serif Erginbay: İŞİĞİM SÖNDÜ versére

Nem látlak többé, asszonyom,
mert fogy a fény... a fény...
Holt barátok vesznek körül...
Nem lesz több illatos kenyér,
amit adott a szén.
Bizony, fiam, búcsúzni kell.
Anyám, apám... a bűneim,
mik voltak, felejtsetek el...
mert fogy a fény... a fény...
Ne engem szánjatok, szegényt,
majd rám köszönt a csend...
Minden barátom lenn maradt,
itt látom halott arcukat,
s hangjuk fülembé cseng...
Rohanni kéne... Nem lehet.
Bedőlt vágat, kijárat,
fogy levegőm, szívemre most
jól tudom, itt mi várhat...
Már kialudt a fény... a fény...
... nem látok több felhőt, eget...
Halott barátok, várjatok...
... most már én is megyek...

* *Auth Klára nyersfordítását olvasva*

Látomás

Az idő egyszer mindent egybefon.
Nem lesz Mohács, Arad, sem Trianon...

A fájdalomból semmi nem marad,
nem lesz több vers, dal, nem lesz gondolat...

Nem lesz, ki sír és nem lesz, ki örül,
csak egy tűzgömb rohan a Nap körül...

Kamarás Klára:
Csendes délután
szénrajz

Nekrológ a törmelék fölött

Eltört a kék-virágos tálca.
Értéke nem volt, semmi márkajel,
még gyári szám sem sínylődött az alján.
Valami régi készlet utolsó darabja,
naponta használt, megtúrt ócskaság.
Amíg itt szolgált, szinte mindenés volt,
hol sütemény, hol szelet hús került rá,
sőt, főzés közben zöldség, kaparéék...
Ha nem volt kéznél más, csak előkapták,
mindenre jó volt, vagyis semmire...
Ha vendég jött a polcon állt magába',
fehér abroszok néma csillogása
már rég' nem volt alatta.
Utolsó lett az öblítő hűlő vizében is.
Néha megrettent, ha vacsora végén
rádobálták a kopott csontokat.
Leléptetik? Tán lefokozzák végleg,
s mint kutyatál töltheti öreg napjait?
De lám, a sors e szégyentől megóvta,
tisztára mosva, szépen csillogott,
mikor a kemény konyhakőre koccant.
... és most mégis, mégis nagyon hiányzik.

Pókhálós emlék

Mindenkinek vannak félelmei, ha bevallja, ha nem. Ki az élettől, ki a haláltól fél, mások állatfóbiákkal kínlódnak. A félelem nem IQ függő.

Marcsi, a közvetlen lakásszomszédunk kígyótól-békától és mindenféle tengeri herkentyűtől rettegett, legyen az élő, vagy akár feldolgozott állapotban. Mikor megtudta, hogy névnapj szendvicseim között kagylós is van, csak az ablakon át volt hajlandó köszönteni és átadni a mellé járó csokrot.

Egyik reggel éppen munkába készültem, mikor meghallottam, hogy teljes erőből dörömböl a falon.

- Mi baj? - kiáltottam.

- Nem tudok kijönni a lakásból! - kiabált vissza.

- Máris megyek! Segítek.

Átrohantam hozzá megnézni a kétségbeesés okát. Beletört a kulcs a zárba, beragadt az ajtó? El se tudtam képzelni.

Az előszobában állt és kétségbeesve patakzott a könnye.

- Ott! Ott! - mutogatott az ajtó felé - Csinálj valamit, mert képtelen vagyok kimenni innen...

Megfordultam, hogy körülnézzek, milyen rémség lehet a bejárat előtt, de nem láttam mást, csak egy cserép kaktuszt. Meg is mondtam:

- Nincs itt semmi ijesztő.

- Dehogyan nincs! A cserépben, a tüskék alatt.
Tényleg ott volt. Egy kis béka szorongott a nagy tüskék alatt. Bebújt valahogy és nem tudott kijönni.

- Adj egy ollót!

Levágtam a tüskéket és a béka sértetlenül elmene-
kült a fű közé.

Megállapítottam, hogy pár nyisszentéssel két életet mentettem meg egyszerre.

Nekem is vannak félelmeim, ha nem is ilyen mély-
ségesek. Inkább utálat. Én a pókoktól és a döglött
legyektől irtózom. A kettő összefügg és valahol
régén, a gyerekkoromban gyökeredzik.

Egyik karácsonyra komplett bababútort kaptam.
Keresztapám készítette, éppen a kaucsukbabáim-
hoz méretezve. Ágy, kétajtós szekrény, asztal, szé-
kekkel. Mintha ma is látnám, minden darab fé-
nyesre lakkozott bordó volt. Az asztalon csipkete-
rítő, rajta pici csészek, kancsó – ezzel ugyebár a
Jézuska egészítette ki a kollekción.

Az ünnep elmúltával, hol itt, hol ott botlott meg
anyám a garnitúra egy-egy darabjában, ezért kije-
lölte a helyet, ahol berendezhetem a babaszobát és
elhelyezhetem a hozzá tartozó egyéb apróságokat.
Az utcai szoba ablaka alá telepítettük a játékokat.

Hogyhogy nem, hamarosan az ablakpárkány alá költözött egy pók. Nem mertem a háléhoz nyúlni, de anyám gyorsan eltakarította.

A pók halállal lakolt.

Néhány nap múlva azt vettem észre, hogy újra ott a háló. Visszajött a pók? Eszembe sem jutott, hogy ez talán egy másik. Visszajött és még nagyobb volt, mint halála előtt. Új hálót szőtt és annak széléről rohant elő, ha valami megrezgette a hálóját.

Borzadva néztem, ahogy a hálóba repülő legyeket megragadja. A felesleges zsákmányt bepólyálja.

Engem talán nem fog bántani, ha jól tartom és szálítom neki a friss csemegét.

Eleinte nehezen ment a légyfogás, de hamarosan nagy légyvadászi ügyességre tettem szert.

Mintha egy pókistennek adnám, úgy dobtam a hálóba naponta az áldozati ajándékot, hogy ne álljon bosszút rajtam, mert megengedtem, hogy előző hálóját eltakarítsák.

Anyám persze megint meglátta a hálót és hozta a tollseprűt, hogy leverje, én azonban teljes erőmből, és hangos bőgéssel tiltakoztam.

– Ne bánts! Ő az én pókom.

Édesanyám kicsit csodálkozott, de valószínűleg azt gondolta, hogy más gyerek is tart valamilyen állatkát. Még mindig jobb egy kis pók, mintha kutyát, macskát, vagy díszgörenyt szeretnék tartani a

városi lakásban. Ha a pók a kedvencem, hát legyen pók!

A pók ott maradt az ablakpárkány alatti sarokban, én pedig borzadva figyeltem növekedését.

A légyfogás, póketetés nem töltötte ki a napomat. Időnként a babaszobával is törődtem még, bár egyre kevesebbet.

Egy ilyen babázó kedvemben rettenetes meglepetés ért. A bordó bútorok közül tengernyi apró pók mászott elő...

- Anyu, anyu! Ments meg! - visítottam - itt vannak a pók fiai! Üsd agyon, mind, mind! ... a nagyot is! Nem bánom, ha visszajön és engem is felfal, ... kiszívja a vérem, ... csak ne lássam többé őket. Utálok a pókokat, és a döglött legyeket is!

Nem kellett tovább magyaráznom. Édesanyám megértette, mi történt és örült, hogy végre eltakaríthatja a hálót és az összes hívatlan vendéget.

Mindmáig irtózom a pókoktól, de képtelen vagyok agyonütni. Inkább megkérek valakit, takarítsa el a szemem elől.

Egy kivétel azért volt. A pár hetes kisfiam ágya felé mászó pókot gondolkodás nélkül leütöttem. Ebből tudom, hogy adott esetben minden fóbia legyőzhető.

Pókék

A pókasszonyt megértem,
mért falja fel a pókot:
Hogy ne csináljon többé
más hálókba utódot.

A pók úr sejtí sorsát,
de mégis azt reméli,
hogy végzetét kijátssza,
de ez a mese régi!

Az asszony mit se gondol,
ha újra társra vágyik.
Pók urat elfelejti.
Jövőre lesz egy másik.

Az év fotója

A templom előtt hatalmas hársfa áll. A főter rendezésekor kivágták volna, de a lakosság élő lánccal fenyegette a tervezőket, s addig is, míg eldőlt a sorsa, szögesdróttal védték törzsét, hogy ne férhessen senki hozzá. Akkor volt a felzúdulás, hogy áttervezték a tér egész arculatát és a fa ma is ott áll a helyén.

- Nem érdemes vitázni - mondták. - A gyökerek messze nyúlnak és a térkövezés miatt úgyis kiszárad ez a vén hársfa. Akkor magától megoldódik a probléma.

A fa azonban nem adta fel! Néhány ága elszáradt, azokat le kellett vágni, nehogy egy vihar törje le. Más baja nem esett.

Pár évvel a nagy térrendezés előtt egy Krisztus szobor is volt alatta. Egyik keze szívére mutatott, másikat mintha áldást osztani emelte volna. A szobrot - édesanyja kívánságára - Ságvári Endre faragtatta fából.

Naponta a szobor mellett jártunk el.

Egy tavaszi napon nagyon korán keltünk. Sürgettek a Húsvét előtti tennivalók. Még sok minden

hiányzott, hogy szép, a családi szokásoknak megfelelő legyen az ünnep.

Úgy gondoltam, hogy egy gyors bevásárlással mindent pótolni lehet, amiről elfeledkeztünk, és az időközben felmerült apró ötleteket is meg tudjuk még valósítani.

- Szatyrok, pénztárca... minden megvan. Gyérünk!

A Krisztus szobor elé érve szinte földbe gyökerezett a lábam.

A szobor feje és a feltartott kéz között ott fénylett egy csodálatos ékszer, számtalan apró gyémántból szőtt ragyogás. A pillanatnyi ámulat után megértettem, hogy egy pókháló fonalain harmatcseppek sorakoztak. A még ritkás tavaszi lomb között beömlő napfényben minden csepp úgy ragyogott, mintha mindegyik merő gyémánt lett volna. Olyan gyönyörű volt, mint egy fénylő csoda, a természet csodája.

- Ezt le kellene fényképezni!

- Most nincs idő visszamenni a gépért, de hamar megjövünk az áruházból, és akkor csinálhatunk pár felvételt.

Egész úton a látvány foglalkoztatott és azok a gondolatok, amiket a kép kibontott számomra. Ha sikerül a felvétel, ez lesz az év fotója! Szép pókhá-

lós felvétel az Interneten is sok van, na de, pókhálós Krisztus? Ez a szépség esztétikai értékén túl, egy elemző számára számtalan asszociációt kínál...

- Egy pókhálós szobor, mint a vallásos érzések beporosodásának, a megszokás unalmának a szimbóluma!

- A két évezredes, megkövesedett szabályok reformjának aktualitása... vagy éppen a hagyományok felújításának igénye? Kinek mi jut az eszébe a fotóról.

- Az égi fénytől felszikkázó ragyogás a közelgő Húsvét misztériuma, melytől újra visszatérnek a hit, a lélek, az ünnep csodálatos fényei...

Igen! Ezt kell kifejeznem a fotóval és a hozzáfűzött szöveggel. Mennyi lehetőség! Micsoda téma!

Siettünk.

Siettünk, de nem eléggé. Mire visszaértünk a szoborhoz a csoda megsemmisült.

Nem tudom, a sekrestyés, vagy valamelyik hívó takarított a templom előtt. Leszedte a pókhálót a gyémántfényű harmattal együtt.

Egy buzgó ismeretlen kis csuporban pár szál virágot helyezett a szobor elé, talán bocsánatkérés helyett, hogy olyan sokáig magára hagyta az Urat, hogy pók szötte be fia áldásosztó kezét.

Vigasztalhatatlan voltam.

Most mit tegyek? A fantázia legfeljebb pársoros verssel kárpótolhat az elmulasztott fotóért.

- Úgy tűnik, mintha láttam volna pókhálót a kertben, az egyik meggyfán. Arról kellene írni!

- Sajnos a „meggyfa” szó ritmusa nem fog meg... Valami más kell... Cseresznyefa? Ez jobban tetszik.

A pókháló

A cseresznyefa két szomszédos ágán
úgy hintázott, mint égből szállt csoda.

Kis igénytelen, sűrű fonalvázán
felszikkasztott a hajnal gyöngysora.

A kövér pók egy levél mögül nézte,
s tán' önelégült göggel nevetett.
Amint mi sokszor, ő sem vette észre,
hogy nem adott mást, csak a keretet.

Sziromhullás

Fehér a gyep, látod?
Havaznak a fák.
Szél fütyörészi, hogy
szép a világ.
Hullik a... hullik,
akár a zápor,
hullik a meggyfavirág.

Lepketánc

A szerelem csak lepketánc,
Tudjuk már réges-régen.
Ezernyi pille éli át
A selymes nyári réten.

Ha megérett a nyáridő,
Mindenki társra vágyna.
Ne gondolj rá, hagy csapda ez!
A természet csodája...

A nyár tüzel, táncolni kell,
Mert tél jön majd az ősze,
Ki nyáron át magán búsul,
Nem táncol tán' jövőre

Szerelem

Csak egymás mellett...
Csak kéz a kézbe...
Egy fűzfa lombja?
Egy csók reménye!

- A szívem érted dobog csak. Érzed?
Forró az arcod... lobog a véred...

... és szól a lányka:
- Te vagy a „minden”,
nekem teremtett az ég s az Isten...
Nem számít semmi, nem vágyom másra,
csak értem égő, csókos csodádra!
Ugye, örökké? Ugye, csak engem
ölelsz majd lázas, nagy szerelemmel?

- Ameddig élek: Holtamig! Érzem,
karodba zárva nekem már végem...

Szerelmes lányok, nem is tudjátok,
mennyi csalódás várhat még rátok!

Ne kérdezd!

Hogyan szeretlek?
Mint nyáron a tavaszt,
mint ősszel a nyarat,
mint az őszt télen,
jelenben a múltat.

Tizennégy sor

Tibornak

Tizennégy sorban eldalolni
mindent, mi fontos, hogy' lehet?
Tizennégy sor, beosztva rendre,
lefed egy egész életet.

Tíz sorban annyi minden fér el:
öröm, csalódás, bánatok.
Még van idő és fő a szándék.
Azt hiszem, hozzáfoghatok.

Hat sor van már csak, az se teljes.
Kár, hogy e pár sor ily selejtes,
s e dal már nem lehet remek,

és három sor... jaj kezdek félni...
Egy sorba azt lehet csak írni,
hogy voltam és szerettem.

Cérnaszál

Egy szállal hozzád férceltem magam,
most lebegek úrben, boldogan.
Mi lesz velem, ha a szál elszakad?
Megyek tovább magam, s te is magad.

Két cserép kaktusz

Boldog ember, akinek a foglalkozása egyben a hobbija is, de nem lehet mindenkinek ilyen szerencséje. Élni csak kell valamiből. Ha meg már családja, pláne gyerekei is vannak, nemigen válogathat az ember ízlése szerint a szórakozásból.

A vadászat - például - drága dolog egy hivatalnok, vagy tanár részére. Be kell lépni egy vadász-társaságba, ami már maga is komoly összeg, de ott van még a tagdíj, és a felszerelés beszerzése is egy vagyon. Vadászpuska, lehetőleg távcsöves, aztán lőszer, de valami menő vadászruha nélkül hogy nézne ki a kezdő, a pénzes tagtársak között! Ha mindaz meglenne, amiről egy leendő vadász álmodik, akkor se mehet azonnal a területre, mert előtte vizsgát kell tenni.

Komor Dávidot már az anyagiak elrémítették, a várható vizsgától meg szinte pánikba esett. Jobbik eszére és a nejeére hallgatva kijelentette, hogy ő keres annyit, hogy évente kétszer megvegye azt a fél kiló vadhúst az áruházban, hogy a zömlegombóc ne a pucér tányéron landoljon.

- Horgászni fogok!

- Persze! Órákig akarsz a vízparton ülni egy bottal a kezekben? Utána egy hétig vakargathatod a szü-

nyogcsípéseket! Amilyen peches vagy, úgyse fognál mást, mint keszeget.

Komor Dávid hamar le hagyta magát beszélni a horgászatról is, mivel éppen kiújult az aranyere és így nem érezte úgy, hogy neki feltétlenül a vízparton kell üldögdélni hétvégén. Elég, ha az egész hetet az íróasztala mellett tölti.

- Olyan szórakozást válassz, ami miatt nem kell napokra magára hagyni a családot. Ha te vadászol, horgászol, vagy netán kajakozni akarsz minden hétvégén, a fiaid azt se fogják tudni, hogy van apjuk! Mért nem gyűjtesz bélyeget? Azt itthon is csinálhatod.

- Nem érdekelnek a bélyegek.

- Akkor olvas! Két fejezet között Józsika leckéjét is átnézheted.

- Egész nap beadványokat olvasok, rendeleteket böngészek, meg táblázatokat silabizálok. Estére elegendem van a betűkből. A gyerek leckéje meg rád tartozik. Így egyeztünk meg, nem emlékszel?

- Emlékszem, de az akkor volt! - vágta rá az aszszony morcosan. - Akkor még nem tudtam, mennyi munkája van egy feleségnek, ha a férje hobbizni akar!

- Barátom, Géza galambokat tart. Postagalambjai is vannak. Még kiállításra, versenyekre is jár velük. Nekem is nagy kedvem lenne hozzá.

- Neki saját kertés családi háza van. Azt tesz, amit akar. Hol tartanád őket? A padláson? Minket a többi lakó kiutálna innen a panelből, ha a galambjaid összetojnák a fenn száradó ruhákat, vagy a teraszukra szállnának a macskájuk eledelét csipegetni.

- Virág! Virágot kellene ültetni.

- Hozhatok neked a csarnokból pár cserép muskátlit. Kitesszük az ablakokba és jól van. Semmi gond nem lesz velük. Megfelel?

- Nem ilyesmire gondoltam. Hazafelé láttam egy plakátot. Kaktuszkiallítás. Csupa különlegesség! Megnézhetnénk. Esetleg veszünk is egy cseréppel. Kaktusza nem mindenkinek van.

Hét végén a házaspár elment a kiállításra. A négyéves Pubit és kisiskolás bátyját is magukkal vitték, hadd lássák ők is apjuk új kedvenceit. Mindannyian megcsodálták a virágzó kaktuszokat és hosszas válogatás után közös megegyezéssel megvettek egy kis cserép kaktuszt.

Komor Dávid azonban nem olyan ember volt, aki egész hétvégén egyetlen mamilláriát nézeget. Különben is: egy kaktusz nem kaktusz!

Mire felesége észbe kapott, férje már a kaktuszgyűjtők népes táborát szaporította.

Az asszony hamar rájött, hogy párját csak a kiállítások, az új növények beszerzése érdekli. Kaktu-

szainak további sorsát – mint várható volt – a család tagjaira bízta.

Szerencsére a kaktuszok jól bírják a szárazságot, így a sanyarú körülmények ellenére – vagy talán éppen azért – bőven virágoztak.

Az első meleg nyári nap azonban a bajok kezdetét is jelentette. A nyitott ablakokon beáradó levegő minden ajtónyitásra megglebbentette a függönyöket. Hol az egyik, hol a másik horgas tövisű növény akaszkodott a csipkébe, cserepestől hintázva a huzatban. Csak az olló segített. A tövissek lenyírása nem fokozta a kis törpék esztétikai értékét. A kaktuszok – ideiglenesen – az ablakpárkányról a parkettre kerültek.

Mikor a mezítláb szaladgáló Józsika rálépett egyikre, és órákig kellett csipegetni a talpából a pirinyó beakadt horgokat – ami szinte közelharccal járt –, a gyermekeit féltő anya dühödtt fúriává változott és kijelentette:

– Vagy én... vagy a kaktuszok!

Így a törpekaktuszoknak távozniuk kellett a házból, bár Komor Dávid kellemesebb megoldást is el tudott volna képzelni magának.

Már a következő napon, büszkén állt elő új ötletével, mely akár a megoldás kulcsa lehetett volna – szerinte.

- Sikerült elcsereálni! - lelkesedett Dávid és háta mögött már hozták is a szállítók az új növényeket: egy hatalmas agavét, meg egy kisebbet. - Ezek biztos, hogy nem fognak a függönyön hintázni - magyarázta.

- Az biztos! - förmedt rá az asszony - egyből le is tépik a karnissal együtt... Meg vagy te bolondulva? Ezek előbb-utóbb kiszorítanak minket a lakásból.

- Az agavék maradnak!- jelentette ki Dávid, annak bizonyágául, hogy ő az úr a házban... néha.

Néhány nap mosolyszünet után, elgondolkozott az agavék sorsán, mert neki is kényelmetlen volt kerülgetni a szúrós növényeket. Felesége is szelídebb hangot ütött meg:

- Szívecském, itt volt a Mariska néni. Nagyon megtetszett neki... Azt mondta nála jó helyük lenne. Nyáron, az udvaron, télen a pincében tartaná őket

A másik szobában játszó két fiú felfigyelt a beszélgetésre, ami a nyitott ajtón át fülelve, érthetőnek tűnt számukra.

- Melyiket akarod odaadni?- kérdezte Dávid.

- Természetesen mind a kettőt. Akkorák, hogy már nem bírok velük... Legjobb, ha Mariska néni a kiscsit is, meg a nagyot is elviszi.

A gyerekek döbbsenten néztek egymásra.

„A kicsit is, meg a nagyot is?”

- Rendben van! Viheti őket! - nyugtázta az apa kellő hangsúllyal, hogy legalább magának bizonyítsa, hogy ő az úr a házban.

Ezt hallva a két gyerek átrohant a szülőkhöz. Józsika döbbsenten megállt az apja előtt, Pubi, a kicsi, átölelte az anyja térdeit és torkaszakadtából sivalkodott:

- Ne adjatok oda minket! Ne adjatok oda! Jók leszünk mind a ketten...

Alig tudták meggyőzni őket, hogy elhiggyék, nem róluk, gyerekekről, hanem a kaktuszokról volt szó.

Mariska néni elszállította az agavékat. Helyreállt a családi béke, és ez a nyugalom addig biztosan kitart, míg Dávid nem talál újabb hobbit magának.

Révedező

Ó, mennyi emlék!
Zöld erdő árnyán
sétáltunk nemrég...
Egy pillanat csak,
vagy nyolcvan éve,
még gyerek voltam,
de ennek vége.
Gombát kerestünk,
Én is találtam...
Látom, őzláb van
a kosárkámban.
Az apám nevet.
Már alig várta,
gombát találjon
picike lánya.

Hol van az erdő,
az első gomba...
hol porlad, merre
apácskám sírja?

Mikulásnapí emlék

Mikulásnap közeledik. Tele vannak a weblapok télapóval, hóemberrel, róluk szóló mesékkel, versekkel. Egyik szebb, mint a másik.

Olvasás közben eszembe jut a magam gyerekkora, a háborús évek.

A II. világháború alatt is ünnep volt a mikulásnap. Már előző este fényesre keféltem a cipőmet. No, lehet, hogy anyám, még igazított kicsit rajta, hogy jól mutasson az ablakban. Reggelre aztán megtörtént a várva várt csoda! Ott volt az ajándék, ahogy eddig is minden évben.

A cipőben piros sztanioltól ragyogó Mikulás várt rám, alatta dió, mellette aranyozott virgács, azon pedig néhány szaloncukor fityegett. Előleg a karácsonyra. Ez azt jelentette, hogy bár virgácsot érdemelnék, de a Télapó megbízott bennem, mert a kisebb rosszaságok mellett, azért sokszor jó is voltam.

Narancsra nem emlékszem, de arra igen, hogy a cipőm mellett alma piroslott.

Apám is eljött. Jókora fényes, piros sztaniollal bevont csizmákat hozott. A tetejükön átlátszó papír bekötött zsákot formázott, azon át tarka, virágforma cukorkák mosolyogtak rám.

- Ezt nálam rakta le a Mikulás. Azt mondta, hozzam el, mert véletlenül a puttonyában felejtette, amikor itt járt nálatok...

Kitettem a csizmákat az ablakba a többi ajándékhoz.

Nem volt szokás azonnal nekiesni annak, amit kaptunk. Néhány napig a pajtásaim is az ablakban hagytak mindent, hadd lássa, aki arra jár, milyen jó gyerek van a házban, mi mindent hozott neki a Mikulás.

Aztán mégiscsak eljött a bontogatás ideje. A virgácson csüngő szaloncukrok gyorsan megfogyatkoztak, aztán a többi ajándék is sorra került.

Először a cipőmben talált Mikulást fejeztem le egy határozott mozdulattal. Sajnos, nem csoki volt a fényes köpenyében, csak valami ízetlen ostyaféle.

Anyám a fogai között valami cifrát mondott, meg azt is, hogy „van képük...” Na, majd a csizmák!

Jó, hogy apám nem volt ott és nem látta csalódásomat.

Mindkét csizma ugyanolyan ostya volt, mint a kis mikulás és a pár szem - ki tudja miből készült - virág alatt végig szíjáccsal voltak kitömve.

Háború volt. Szegény Mikulás honnan is vehetett volna csokoládét! Nem sírtam. Megértettem.

Most is csak az emlékezés miatt könnyezem.

Füstjelek az égen

Intelem

Látod-e fenn a csodás barikákat az égen,
szürke, fehér felhők göndörödő seregét?
Tudd meg, anyám szív cigarettát fenn a magasban!
Hallani vélem a hangját: Lányom, sose szívd,
mert elkezdni könnyű, leszokni nehéz!

Kamarás Klára:
Édesanyám
Ceruza-rajz

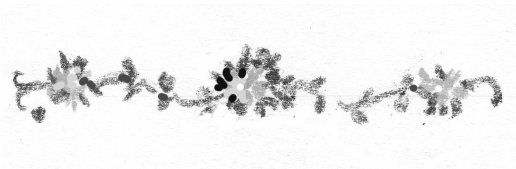
Keserű vers

anyámra emlékezve

Mondd mit értél velem,
hogyan neveltél,
amilyen te szeretted volna lenni?
Meghaltál s nem gyönyörködsz
a műben, mely vergődve itt maradt.

A Föld azóta számtalanszor fordult,
engem pedig nevetnek
a fénylő csillagok.

Sírnál, ha látnád,
mit tettél velem.
Nem lettem más,
mint régimódi könyvben
préselt virágok élni nem képes magja,
s ezen már változtatni nem lehet.

Örökség

Anyám gyűlölte az apámat
mert mást keresett ... s mást talált.
Apám lehet, hogy még szerette,
de bor öntözte bánatát...

Engem mindketten dédelgettek,
mintha hópelyhes éjszakán
angyal suhant volna közénk,
aki békét is hint talán.

De mindhiába, hogy születtem,
ha elmúlt már a szerelem!
Tovább gyűlölve, marva egymást
meg nem nyugodtak sohasem.

Már elporladtak mind a ketten,
de haragjuk még bennem él,
s vívódok egyre két felemmel...
mint szélben forgó tört levél.

Willendorfi Vénusz

Már rég' akartam verset írni róla.
A tanterem, az ősz és egy tanár...
Diavetítés: Willendorfi Vénusz.
Katedrán Kelle Sándor... Meghalt már.

Magyarázott, hogy mit mesél e forma,
mit látott benne őünk és miért...
Kis kuncogás volt a hátsó padokban,
pironkodás, és esztelen beszéd.

Majd évek múltán magyaráztam én is,
hogy mit jelent s miért kedves nekem.
Olyankor felvillant a régi emlék,
a tanár és a régi tanterem.

Elmúlt az élet. Ha tükörbe nézek,
egy willendorfi rém néz vissza rám.
Reménytelen. A fiatalság elmúlt,
el sem hiszem, hogy szép volt hajdanán.

Emlékezés

Nevelőapám, Krausz István emlékére

Az évek gyorsan teltek.
Eljött a pillanat,
mikor a szem homályos,
de több könny nem fakad.

Anyám sírjára szórom
május virágait,
hogy holtában se sejtse,
hogy még most sem vagy itt.

Lelkemben őrzöm végleg
az otthon illatát.
Bennem a régi gyermek,
s e föld is visszavárt.
Még ma is visszavár...
pedig tudom, a túlról
nem jöhetsz vissza már.

Családi legendák nyomán

Mikor apámra gondolok, mindig időskori arcát, alakját látom magam előtt. Egy öregembert, aki engem soha nem bántott, mert nagyon szeretett.

Anyám két fotót is mutatott róla. Az egyik az esküvőjük napján készült:

Két polgári ruhás idegen. Egy csinos férfi és félig takarásban a menyasszony,

- Mert akkor is elém tolakodott! - magyarázta anyám, pedig a fényképész jó érzékkel rendezte a képet, hiszen a dundi menyasszony számára így volt előnyösebb.

A másik fotó régebbi. Még fiatal legény korában ábrázolja apámat.

Emlékszem, egy széken ül kissé terpesztett lábakkal, mindkét keze az elegáns sétatálcán nyugszik, szembetűnő, furcsán merev helyzetben, hogy mindenki lássa, milyen nagy, valódi gyémántkő ragyog az ujján lévő gyűrűben.

- Ilyen volt az apád! Dicsekvő, nagy procc! Nekem már csak a képet mutogatta, a gyűrű régen lecsúszott a torkán, mire megismertem - mesélt anyám.

- Spiccesen mindig az őseit emlegette, de fele se volt igaz annak, amit mondott. Azt hiszem, a Há-

rom testőr olvasása után találta ki azt a történetet, hogy a családja svéd eredetű.

Szerinte három fiatal svéd nemes összeesküvésbe keveredett. A király kiadta a parancsot, hogy élve, vagy halva el kell fogni őket. Az ifjak azonban még időben lóra kaptak és elmenekültek Svédországból.

Fél Európán át üldözték őket, míg végül Ausztriába jutottak, ahol Mária Terézia befogadta a menekülteket. Megígérte, hogy biztonságuk érdekében új nevet fog adni nekik, amivel nyugodtan továbbmehetnek.

Teltek, múltak a hetek, de nem kapták meg az új iratokat, sürgetni pedig igazán nem lehet egy ilyen nagyhatalmú, fenséges asszonyt...

Egy alkalommal nagy bál volt a palotában. Fogyott a bor, és a királynő is igencsak jókedvre kerekedett.

Meglátva a félkörben álló előkelőségek között a három befogadott svéd nemeset, feléjük fordult és sorban rájuk mutatott:

- Rucksack, Strohsack, Krautsack... (Hátizsák, Szalmazsák, Káposztászsák) Ez lesz a nevetek!

Az első kettő nagyon megsértődött, mert az udvaroncok majd' a hasukat fogták, úgy röhögtek a királynő tréfáján. „Rucksack és Strohsack” azonnal

elhagyta a termet, Krautsack azonban meghajolt annak jeléül, hogy elfogadja a királynőtől az új nevet.

Másnap meg is kapta az iratokat és továbbutazott Magyarországra. Magyar nyelvű iratokban helyenként az eredeti Krautsack, másutt már kiejtés szerint írták a nevét. Így: Krautszak.

Ebből a meséből annyi igaz – fejezte be anyám a történetet –, hogy apád neve Krautsack József, de ősei pécsi tímárok voltak, nem ám svéd nemesek!

– Látod, ez a ház az apádat illette volna – mondta Teca mama valahányszor a Felsőmalom utcában sétáltunk.

(Ez a megjegyzés arra a nagy átjáró-házra vonatkozott, amin keresztül akkoriban a Búza tér felé lehetett kijutni.) Kisemmiztek minket, mert mikor a Krautsack nagyapád meghalt, újra férjhez mentem.

Gyerekként nem nagyon értettem, miért fontos ez az örökség a mamának, hiszen a vitatott házat elég ócskának, lepusztultnak láttam. A hatalmas, szürke udvar körül apró lakások sorakoztak, az emelet is hasonló volt. Az egész házat szegény emberek lakták.

Nekem természetes volt, hogy Teca mamát mindenki Ungernének szólítja, az apámat pedig „Krautszak úrnak”.

Nem tudom, apám ezen az örökösödési vitán sértődött meg, vagy a kor nagy magyarosítási láza vett rajta is erőt, mikor megváltoztatta a nevét Krautsackról Kamarásra.

Kellett-e anyám beleegyezése, vagy a törvény szólt úgy, hogy az elvált apa névváltoztatása a gyerekre is vonatkozik? Nem tudom. Első elemiben én már Kamarás Klára néven mutatkoztam be.

Fiatalon nem érdekelt, ma pedig már késő a családi mendemondák mögött a gyökereimet keresni. Értelme sincs.

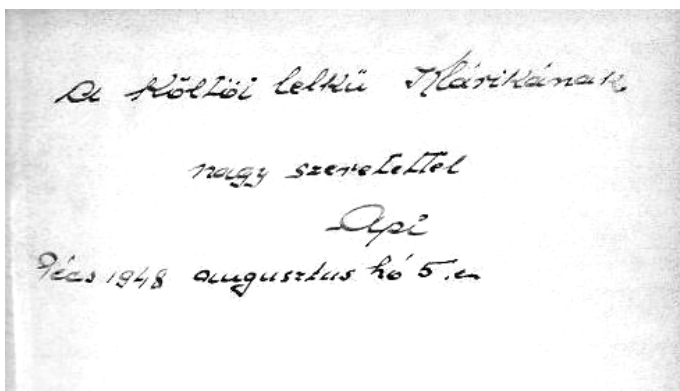
Pécsett, az Irgalmasok templomában van egy régi sírkő, melyen a kórházalapító Krautsack János György címere látható. Gyermekem nem volt ezért a tímárságát és megmaradt vagyonát unokaöccsére, ifjú Krautszak János Györgyre hagyta – olvasom Trebbin Ágoston Pécsről szóló cikksorozatában, mely a Hetedhétár weblapon jelent meg.

A két Krautszak közös őséről nem találtam feljegyzést és azt sem, kihez juthatnék el apámtól ezen az ágon.

Azt sem tudom, hogy a síremléken látható címert Krautsack János György kapta, a kórház alapítás jutalmául, vagy talán örökölte apja jogán.

Jó lenne tudni, érezni, hogy vannak még vérrokonok valahol az országban... vagy a nagyvilágban. Milyen mesék, legendák élnek bennük, van-e mégis valami alapja a három svédről szóló mesének...

Apámtól annyi emlékem maradt, amit egy ajándékkönyvbe írt:

In memoriam

Mint őszi ködben számtalan levél,
úgy hull le számatlanul egy nemzedék.
Töretlenül hittek egy jobb világban,
háborún, mocskon át békében,
éhezve, fázva Kánaánban.
Sírjukon nő-e majd virág?

Utószó

Nem tudok elfogulatlanul írni Kamarás Klára alkotásairól, mert szeretem minden művét: legyen az próza, vers, örömteli, játékos, bús, elgondolkodtató. Több mint tizenhárom éve találkoztam vele a neten a Kaláka, a kanadai internetes szépirodalmi folyóirat jóvoltából. Köszönet érte Kaskötő István-nak, a Kaláka (www.kalaka.com) kiadó-szerkesztőjének. Nem tudok elég hálás lenni neki, mert Kamarás Klára nélkül az életem és a Hetedhéthatár szegényebb lett volna. Aztán találkoztam Klarával személyesen is, kevesebbszer, mint szerettem volna. Mégis elég volt ahhoz, hogy örökre magához láncoljon. Nemcsak a Hetedhéthatár a kapocs közöttünk, hanem az ő lénye: sugárzik minden szavából, mondatából az érző, gondolkodó, szerető és szerethető ember. És akkor még nem beszéltem a tehetségéről – amit szerkesztő-újságíróként hogyan is mernék értékelni? Mégis minősítenem kell, hiszen nem tudom derű nélkül olvasni bölcs verseit, írásait, játékos hangulatait – belső mosolyt kényszerít rám minden sora, átérezem és átélem mindazt, amit közvetít.

2004 márciusában az akkor másfél éves Kalákáról írtam a Hetedhéthatárban, és Lelkes Miklós prózá-

ja mellett Kamarás Klárától jelent meg egy vers
magazinunk 26. oldalán:

Kamarás Klára: Első látásra

(Vers, férfihangra)

Nagy kosárban hozták az ételt
az értekezlet szünetében,
te meg az ajtószárnak dőlve
álltál egyedül... jól emlékszem.
Nem a pogácsa, nem az alma,
sem kebled két kis büszke halma
tűnt fel nekem
ott hirtelen,
csak a szemed, a villódzó tekintet,
mint a gepárdé, mikor szétekintget
a gazellák legelő csapatán,
s felméri menten, melyik könnyű préda,
hogy éhét elolthassa még ma...
Az a zsákmányleső, szakértő szempár
lesből kereste, ki a védtelen...
s már tudtam, te leszel a végzetem!

Másodjára az ajkad vettem észre,
mikor a piros almát felemelted.
Nem almát... áldozati állat
torkát harapja át így a vadállat.
Nem bántam volna, tán halálra marva,
ó bár csak én lehetnék az az alma...

Azóta a nyomtatott Hetedhétathár, majd az online magazin állandó szerzőtársa lett, és több kötete kiadásában működhettem közre, mint a mostani-
ban is.

Nem véletlenül tettem be ide ezt az első Hetedhétatháros Kamarás-verset. Lényéből adódik a ket-
tősség: matematikatanárként racionális, rajztanár-
ként művész, alkotóként hol férfi, hol nő. Megra-
gadoak a szavakkal alkotott képei, ahogy hozzánk
szól, nekünk ír kortalanul, nemtelenül, örökérvé-
nyűként.

Bár ő maga megkérdőjelezi a tevékenységét, ebben
a kötetben az Akár a pók... című versében: *Költő
vagyok? Szövöm a sort a sorra, / akár a pók, mely egy
sötét sarokba / vonulva is sző, mintha dolga lenne.* Igen,
Kamarás Klárának ez a dolga: szőni a sort. Mint
ahogy gyermek- és kamaszkorában már tette (lásd:
Kamarás Klára: Miből lesz a cserebogár!). Majd jött
egy jelentős szünet: a tanári pálya, a család lefog-
lalta, aztán újra jelentkezett a közlésvágy, köszön-
hetően a számítógépnek, az internetnek, Kaskötő
István biztatásának és az alkotásait kedvelő vissza-
jelzők sokaságának.

Kamarás Klára mérce lett az irodalmi portálok szerzői között, tekintélye van. Számos elismerés is bizonyítja ezt, közösségek tekintik sajátjuknak országszerte – de ő csakis önmaga marad, a Letenyén élő, pécsi származású, nyolcvanon túli író-költő. Sokak nevében jelenthetem ki: várjuk a további bölcs, játékos, derűs és bús alkotásokat Kamarás Klárától, hogy ezáltal gazdagodjunk!

L. Csépfalvi Katalin

Tartalomjegyzék

Próza

A Hiéna	46
Az év fotója	123
Cigánysor a Mura mentén	96
Családi legendák nyomán	146
Két cserép kaktusz	132
Mikulásnap emléké	139
Pókhálós emléké	118
Utószó	152

Vers

Akár a pók	8
Álmodozók	108
A pókháló	126
A tanulság	34
Az én napom	77
Az oroszlán farka	20
Bárányok és kutyák	105
Befordultam a menzára	24

Borongósan	12
Cérnaszál	131
Csak írj!	16
Csak megyek	112
Csillagfényben	28
Defektesen	33
Egy emlékmű sorsa	90
Egy kiállítás képei	85
Egy kis csokor ebédidőben	35
Egy kritikus emlékkönyvébe	19
Egy tanár ars poétikája	10
Egy visszatérő álom	6
Emlékezés	145
Ennyi elég	81
Ez is csak játék	23
Föloldozás	80
Füstjelek az égen	141
Gondok között	102
Gondolatok a konyhában	106
Gondolatok a temetőben	110
Ha az ablak kitárul	91
Hajnali töprengés	88
Hétköznapi vers	38
Hiába már	75
In memoriam	151
Kesergő	95
Keserű vers	142

Kezdet és vég	32
Kezdő költők óvodája	14
Ki lehet költő	5
Költőcske szól	18
Könnyek nélkül	103
„Köszöntsük nótaszóval”	94
Lám, véget ért	76
Látod?	11
Látomás	115
Legendák földjén	83
Lepketánc	127
Leszámolás	31
Madáretető	104
Magánúton Magán-Parnasszusra	17
Már nem is fáj	78
Más a világ	89
Még meddig?	21
Mi lesz velem...	43
Nekem is szép...	29
Ne kérdezd!	129
Nekrológ a törmelék fölött	117
Nézem a kertet	74
Omlásban	114
Ömlesztve	36
Öreg barátom	45
Öreg költő	40
Öregapám	25

Örökség	143
Őszi ködök idején	44
Pálcát törjek?	27
Paradicsomi történet	22
Pengeélen	111
Pókék	122
Révedező	138
Sekély vízen	30
Sikert akarsz?	9
Szerelem	128
Sziromhullás	127
Találkozás	79
Találkozás a Mesterrel	7
Tanács	41
Tétova búcsú	73
Tizennégy sor	130
Történelmi igazságunk...	84
Végkiárusítás	39
Versválogatás	13
Vigasztaló	26
Willendorfi Vénusz	144

Kamarás Klára eddig megjelent kötetei

Arcok a múltból 2006.

Ólomból szőni pilleszárnyat 2006.

Letenyei Fák 2007.

Álmok útján 2008.

Anica 2009.

Pepita füzetek 2010.

Mint fák a szélben 2010.

Fúzió (Timár Zoltán rajzaival) 2010.

Derült égből 2011.

Utak és évek 2011.

Mária lányai 2012.

Orchideák 2012.

Cinka cica és Kandúr Karcsi kalandjai 2012.

Kutyául érzem magam 2012.

FigyeljeteK gyerekek, Klári néni mesél 2013.

Miből lesz a cserebogár! 2013.

Napraforgók 2014.

Álmok asszonya 2014.

Pünkösdi kenyér 2015.